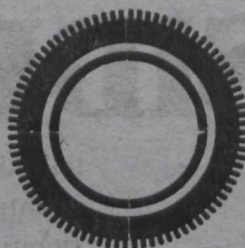

Riigiteenijate häälekandja

SIDE

Kutseühinguline ajakiri

X AASTAKÄIR

Nr. 4
APRILL 1933

EESTI RAUDTEELASTE Keskühingu
Väljaanne

„SIDE”

on vajalik igale riigiteenijale, kes tahab olla kursis organiseeritud riigiteenijaskonna tänapäeva muudega ja tuleviku kavatsustega.

„SIDE”

tellimise hind 1933. a. peale on endine: **poolaastas 1 kroon, aastas 2 krooni, üksiknumber 15 senti.**

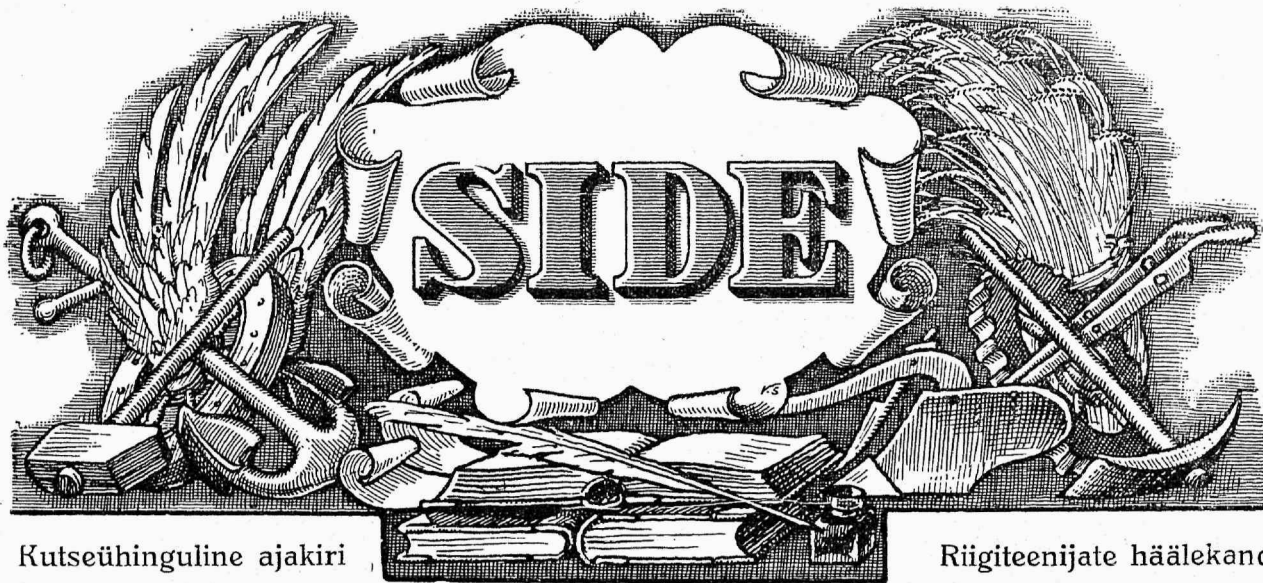
„SIDE”

tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid, postiagentuurid, riigiteenijaskonna kutseorganisatsioonide juhatused, raudteelaste tarvitajateühis. kauplused, raudteejaamad.

„SIDE”

kuulutuste hinnad: 10 senti m/m veeru laiuses, tekstis 50% kallim.

„SIDE“ toimetuse ja talituse asub
Tallinnas, Kopli t. 7-a, tel. Balti 357.

Rutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälkandja

Uued palgavähendused ja — kõrgendused.

Kuigi hra majanduseminister käesoleva aasta alul riigiteenijate esindajaile tõendas, et esialgu mingisuguseid kergendusi palgade vähendamise küsimuses võimalik pole teha, siis ometigi andis ta ka lubaduse, et ka uusi vähendamisi 1. aprillist alates ei tehta. Riigiteenijate esindajad uskusid hra majanduseministri tõendusid ja leppisid selle kui paratamatusega, ega alanud võitlust kergenduse saamiseks 1. aprillist alates, (mis meie arvates küll eksisamm oli), kuid nüüd selgub, et meil vabariigi valitsuse liikme sõnu ei tarvitse igakord sugugi väga täpsalt võtta. 1. aprillist on tasahilju maksuma pandud uus Teenistustasude vähendamise määrus seniste asemele, kus ometigi on ette nähtud uued palgavähendused — ainult väga omapärasel kujul: *kõige kohasemateks uue koorma kandjateks on leitud jällegi väikesepalgalised.*

Uuesti on suurendatud palgavähenduseprotsenti ühe protsendi võrra kõigil neil, kelle ameti asukoht väljaspool Tallinnat ja Nõmme, s. t. II raioonis, ja kelle palganorm on kuus 40.— kuni 90.— kr. (excl.). Kõigil teistel on vähendusprotsent jäänud enam-vähem endiseks, kusjuures siiski märgata on püüet kõrgemapalgalist koormat ennem kergendada kui raskendada.

See talitusviis on nii imelik ja omapärane, et sellele enam mingit nimetust ei oska leida. Ei päästa need mõnikümne senti, mis nüüd mõnedelt vähemapalgalistelt rohkem võetakse, ometi kuidagi riiki, nende üldsumma on nii väike, et sel teel riigikassale mingisugust nimeusväärset kokkuhoidu ei saavutata, kuid seda paremini iseloomustavad nad seda suunda, mis nagu mingisuguse nõiaväega veab sinna poole, et kõik raskused tuleksid veeretada majanduslikult kõige nõrgemaile.

Edurikka poliitika üheks suuremaks eelduseks öeldakse olevat kunst ette näha. Kui see nii on, siis näib küll, et meil on palju demagooge, kuid vähe häid poliitikutuid. Või on siis kõik meie poliitikutud pimedusega löödud, et nad ei suuda ette näha, kuidas niisuguste tühistate asjadega seda suuremat pahameelt äratakse mitte

üksi neis, keda need küsimused otsekohe puudutavad, vaid ka neis, kes vähegi kainelt ja riiklikult mõtelda suudavad! Kas meil siis tõesti ei osata riiki valitseda teisiti, kui et iga sammuga peab ikka näidatama, kuidas tuleb sikud lahutada lammastest? Või arvatakse sel teel kihi- ja klassivaheid luues ja süvendades kasvatada rahvas arusaamist omariikluse tarvidusest, kaotada neis pettumustunnet ja riigitüdimust?

Me püüame aru saada, kui suurtes, sügavasti rahva või tema üksikute kihtide ellu lõikavais küsimusis teinekord üldsuse huvides paratamata tuleb astuda samme, mis ühele ehk teisele valusana ja vast ka ebaõiglasena tunduvad, kuid et niisuguste pisiasjadegagi püütakse kodanike meeli aina häirida, et nad momentdikski rahuneda ei saaks, see on meile, riigiteenijaile, küll arusaamatu riigitarkus.

*

Üürid alla! Kroon jäägu püsima!

Möödunud kuu jooksul oli riigiteenijate kutseorganisatsioonil põlevamaks küsimuseks endisel Tallinnas üüride alandamise probleem. Vaatamata kõigile katsetele, lahendada seda küsimust rahulikult teel kokkuleppel majaomanike organisatsioonidega, ei õnnestunud siin mingisuguseid positiivseid tagajärgi saavutada. Ja seda majaomanike järeleandmatuse tõttu, kes üldse mingisugusestki üüride alandamisest kuuldagi ei taha. Ka kõige asjalikumad ja veenvamad väited üüride alandamise tarviduse paratamatusest leiavad nende juures ainult kurdid kõrvald ees.

Ka valitsus jäi selles küsimuses külmaks pealtvaatajaks, kuigi organisatsioonide poolt korduvalt tema poole on pööratud abi saamiseks nii hindadekomissari kaudu kui ka otsekohe. Hindadekomissari piirdus vaid mõne kokkusaamise korraldamisega palgateenijate ja majaomanike organisatsioonide vahel, mõnede teatralsete käeliihtustate ja kaunis krõbedate väljendustega üüride alandamise kasuks

Teistest kõnesoleva määrusega tehtud muudatustest senises olukorras võiks märkida kõigepealt, et arstiabi kulude riigi kanda jääva osa arvutamine ja korteriraha, mis pole summaliselt normeeritud, vaid on protsendilises vahekorras palgaga, maksmine toimub nüüd vähendatud palgade alusel. Sünnitamise ja surma puhul, samuti ka ümberpaigutatavaile ühekordsete tasude ja muude palga suurusest olevate toetuste maksimine sünnib samuti selle palga alusel, mida tegelikult maksti toetuse õiguse tekkimise momendil. Perekonnaabiraha määramise aluseks aga on vähendamata palgamäärad.

Reservi viidud ametnikele maksetakse kuue kuu jooksul edasi teenistustasu kolme kuu palga ulatuses, arvatud välja varustustasu nii natuuras kui ka rahas ja korterivarustuse raha.

Teenistusevanusetasu vähendamise protsendid on jäetud endisteks, s. t. palgasaajail I—XX palgaastmes ja kohtunikel 8%, palgasaajail XXI ja XXII palgaastmes 6% ja palgasaajail alla XXII palgaastet 4%.

(viimast muidugi ainult palgateenijate juuresolekul) ja see oli ka kõik. Rohkem tema võimuses enam ei seisvat.

Kõike seda arvesse võttes oli palgateenijate organisatsioonidele selge, et küsimus muidu enam paigast ei nihku, kui selleks teatud survet ei kasutata. Sellepärast aktsioonitoimkond otsustas avaldada üleskute kõigile väike- ja keskkorterite üürnikele, et nemad 1. mail s. a. oma senise üürivahekorra ülesse ütlesid ja majaomanikele teataksid, et nad 1. juunist s. a. alates nõus on üüri maksuma kaks krooni põrandapinna ruutsüülit, keldrikortereis aga üks kroon ruutsüülit ning et edaspidi nõus on üüri maksuma üks kord kuus tagantjärei iga äraelatud kuu eest.

Niisugune massiline üürivahekordade ülesütlemine pidi majaomanikele selgeks tegema, et selle küsimusega mitte nalja ei tehta, nagu nemad näivad arvavat, vaid et palgateenijad tõsiselt keelduvad edaspidi oma tulust 30—40% ainuüksi üüriks ära

andma, kuna mujal maailmas samal ajal üüris ainult 10—15% palgast kulub. Kui majaomanikud tõesti riiklikult mõtlevad inimesed on, siis peavad nad aru saama, et niisugune seisukord edasi kesta ei või, et nende esindajad vale teel on, kui nad mingisugustest järeleandmistest kõneldagi ei taha. Palgateenijad pole seda küsimust tõstnud mingisuguse jonnini või viha pärast; kihe häda on neid selleks sundinud ja enamal jaol majaomanikest, kes ju üürnikega külg-külje kõrval elavad, peaks endilgi selge ja silmaga näha olema, kui valus ja suur on praegu palgateenijate häda. Tõele au andes peavad palgateenijad tunnustama, et majaomanike hulgas ei puudugi inimesi, kes sellest ka tõesti aru saavad ja omad järeldused sellest teinud on, s. t. üüre tunduvalt alan-danud on. Kuid need on ainult üksikud. Suurem osa on jäänud äraootavale seisukohale. Nende viimaste tähelepanu olgu veel kord juhitud sellele, et nende organisatsioonid on ekslikult talitanud, keeldudes igasugustest järeleandmistest, et nende eneste — samuti muidugi ka palgateenijate — huvides on, et küsimus lahendataks rahulikult ja kokkuleppe teel ilma kummalegi poolele ülekohtu tegemata. Palgateenijate organisatsioonide praegune samm on õieti kõigest surveavalduse — õigem oleks seda kogumi meeleavalduseks nimetada — võimalustest kõige pehmem. Neile peaks ju endilgi selge olema, et palgateenijail on kasutada palju valusamini majaomanike luusse ja lihasse löikavad abinõud, kui seda on ainult üürivahekorra ülesseütlemine, samuti kui seegi, et need teravamad abinõud paratamata tarvitusele tulevad võtta, kui praegunegi katse küsimuse rahulikuks lahendamiseks majaomanike ühekihile ja kitsarinnalise omakasupüüdlikkuse tõttu äparduma peaks.

Selles mõttes tuleb kõige teravamini hukka mõista Tallinna majaomanike seltsi juhataja ülesastumine, kes püüab vahekorra ainult teravamaks ajada, kutsudes majaomanikke üles, mitte mingisuguseid järeleandmisi teha, teisest küljest aga üürnike püüab hirmutada, ähvardades neile, kes üüride alandamist julgevad nõuda, üldse mitte enam korterit anda. Selline ähvardamine üürnike sugugi ei hirmuta. Majaomanikele enestelegi peaks selge olema, et niisugune talitusviis ainult kiirendab valitsusvõimude vaheleostumise paratamatust ja et see vaheleostumine majaomanikele kasuks ei saa tulla, — ka see peaks neile selge olema.

Palgateenijate nimel võime igale majaomanikule soovitada, küsimust tõsiselt kaaluda ja oma üürnikega rahulikult kokkuleppele jõuda. Igasugused teravused pole kummalegi poolele kasuks, kuid need järgnevad paratamata, kui praegune palgateenijate katse rahuldavaid tagajärgi ei peaks andma.

*

Teiseks põnevamaks päevaküsimuseks möödunud kuul oli valitsusekriisi ja sellega ühenduses kroonikukatamise küsimus. Valitsusekriisi kui niisugune riigiteenijate kutseorganisatsiooni isendast ei peaks puudutama, kuna viimased apoliitilised koondised. Muidugi, kui riigielus väga tähtis sündmus, iga valitsusekriisi kaudselt võib mõjutada ka riigiteenijate kutsehuvisid ja on sellepärast vast liiga palju ütelda, et see nende kutseorganisatsiooni sugugi ei huvita, kuid erakorralisteks rahutusteks ei tarvitse selline kriis neile harilikult ka mitte põhjust anda. Käesoleva kriisiga on aga lugu pisut teine.

Riigiteenijail pole mingit põhjust lahkunud valitsust eriti hinnata; tema sammud riigiteenijate seisukorra ja riigiteenistusküsimuste käsitamisel ei näidanud sugugi mingisugust erilist vastutulekut riigiteenijatele, üldse palgateenijatele, ükskõik kas oli see maksustamise, palkade alandamise või ka eelpool puudutatud üüride alandamise küsimus. Vaevalt oleks mõeldav, et ükski valitsus neid küsimusi oleks lahendanud riigiteenijatele ebasoodsamas mõttes, kui seda tegi lahkunud valitsus. Kuid ühes küsimuses oli see valitsus ometi järjekindel, nimelt krooni kursi hoidmise küsimuses. Ja see on, mis praeguse kriisi riigiteenijatele, üldse palgateenijatele, eriti tähelepanuvaks teeb. Poliitilises ajakirjanduses on küllaldaselt käsitamist leidnud käesoleva valitsuskriisi põhjused ja valdav enam neist on otsusele jõudnud, et ainsaks tõeliseks valitsuse kukutamise põhjuseks võis olla krooni kursi kukutamise soov. Meil ei tarvitse sellepärast enam neid asjaolusid omakorda käsitama hakata, vaid sellega kui tõsiasiaga arvestada. Krooni kursi kukutamine aga on samm, mis mõeldavalt valusamini tabab palgateenijaid. Kui

sellest rahaväärtuse langusest võidaksid ka kõik teised rahvakihid — tegelikult seda küll poleks, vaid võidaksid ainult need, kel pillilikult öeldes võlga rohkem kui juuksekardu peas, — siis ometi kannatavad selle all kõige raskemini palgateenijad ja — riik. Selge on, et ühes rahaväärtuse langusega silmapilkselt tõusevad kõik elutarvete hinnad, palkad aga jääksid kindlasti endisteks. Sellepärast tuleb palgateenijail, nende seas esijoones muidugi riigiteenijail, kuna nemad oma palgavõitluses kõige rohkem seotud, takistatud, rahakursi langetamiskavatsusi kõige teravamini silmaspidada ja neile, kellest see on selgeks tulla, et seda uut aadrilaskmist palgateenijad endale enam meeldida ei lase. Need erakonnad, kes rahakursi languse võimaldavad, olgu otsekoheselt või kaudselt, on sellega ühtlasi end ka palgateenijate vaenlaste ridadesse asetanud ja palgateenijail tuleb edaspidi neid sellistena kohelda. Seda pidagu iga kroonikukataja silmas, kui ta edaspidi veel palgateenijate poole mõtleb pöörduda. Selles küsimuses ei ole palgateenijaskonnas mitut arvamist.

Riigiteenistuse seaduse §§ 13 ja 14 muutmisel.

Õiguslik seisukord halvendamisele?

Möödunud aastal esitasid riigiteenijad sotsialistliku erakonna kaudu Riigikogule ettepaneku Riigiteenistuse seaduse (RS) §§ 13, 14 ja 18 muutmiseks, kuna Riigikohus nende omapärase tõlgitsemisega võimatu seisukorra oli loonud, kus ametniku, kui tema koht kaotatud oli, ilma tema nõusolekuta võis üle viia (ülemääralise) vabateenija kohale, mitte aga reservi; nii lõpetada ametivahekorra riigi ja ametniku vahel RS. VI peatükis mittemettenähtud viisil.

Kuigi siis niihästi kohtu- ja sise- kui ka majanduseminister riigiteenijate põhjendustega ühel arvamisel olid ja nii loota võis, et küsimus ettepanud kujul lahendatakse, ei nihkunud asi siiski enne paigast, kuni Riigikogu laiali läks. Pärast seda järgnenud majanduslik võitlus surus selle küsimuse hoopis päevakorrast, nii et ta tänini kuski kalevi all puhkab. Kuid nüüd on valitsus omapoolt esinenud Riigikogule ettepanekuga, muuta RS. §§ 13 ja 14, kuid mitte riigiteenijaist soovitud, vaid hoopis teises mõttes.

Selle ettepaneku järgi tuleks kustutada RS. § 13. teine lõige, mis järgmine:

„Samuti viiakse ametnike reservi käesoleva paragrahvis ettenähtud põhjusel (s. t. ametikoha kaotamise tõttu) kohatajäänud kaitsevaelased“.

§ 14 muudetakse aga ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

„Ametiasutises vabanenud ametikohale kohasaamisel on eesõigus muudel ühesugustel tingimustel võrreldes teiste kohasoovijatega tegelikus kaitsevieteenistuses olevatel või tegelikust kaitsevieteenistusest vabastatud elukutselistel kaitsevaelastel, kui need isikud vastavad ametikohale määramise tingimustele; kui aga nimetatud kaitsevaelaste hulgast ametikohale määramiseks kõlbulikkus isikut ei leidu, siis on eesõigus ametnikkude reservi üleviidud vastavatel riigiteenijatel.“

Vabanenud ametikohale tööjõu leidmise, elukutselistele kaitsevaelastele teistele ametikohtadele ametisse määramiseks vajaliku täiendava ettevalmistamise, su-

muti elukutselistele kaitsevaelastele ja ametnikkudele(?) reservi üleviidud riigiteenijatele kohasaamisel eesõiguse andmise lähemad alused ja korra määrab Vabariigi Valitsus“.

Võrdluseks toome ka § 14. senise redaktsiooni:

„Iga riiklik ametiasutus, otsides tööjõudu koosseisudes ettenähtud ameti peale, peab eeskätt pöörama töö- ja hooldekandemisteenitsemise poole ja alles siis, kui ametnikkude reservist siinsat kandidaati ei leita, võib väljastpoolt uue isiku teenistusse võtta.“

Ametnikkude reservi viidud kaitsevaelastel on muudel ühesugustel tingimustel võrreldes teiste soovijatega eesõigus kohasaamiseks.“

Nagu sellest näha, muudetakse senist korda kõigepealt selles mõttes, et kohasaamise eesõigus tsiviilasutustes antakse mitte üksi neile kaitsevaelastele, kes ametikoha kaotamise tõttu kohata jäävad, vaid kõigile nii kaitsevæes teenivaile kui ka tegelikust kaitsevæeteenistusest vabastatud (ükskõik, mis põhjusel!) elukutselistele kaitsevæelastele. Alles pärast seda, kui kaitsevæelaste või endiste kaitsevæelaste hulgas ei leidu vastavat kandidaati, tulevad kõne alla ametnike reservis olevad ametnikud. Küsimus niisugune lahendus on täiesti vastuvõtmatu.

Kellelgi ei saa midagi selle vastu olla, kui selle eest hoolitsetakse, et kaitsevæelastele, kes ometi ka riigiteenijad, kui nad koha kaotama on sunnitud mitte omal tahtel või oma süü läbi, võimalused luuakse teistel aladel riiki edasi teenida, kuid see ei tohi nii sündida, et sellega rikutakse teiste kodanikkude võib-olla mitte vähemaid, vaid koguni suuremaid õigusi. Hoopis vastuvõtmatu on aga see, kui hakatakse eesõigustama neidki kaitsevæelasi, kes kõlbmatuse tõttu kaitsevæest eemaldatud. Valitsuse ettepaneku järgi tuleks aga seda teha.

Sellepärast ei saa vastuvõetav olla valitsuse ettepanek, et eesõigustada tuleb kõiki nii kaitsevæes teenivaid kui ka tege-

likust kaitseväeteenistusest vabastatud elukutselisi kaitsevälasi. Juttu võib olla ainult niisuguste kaitsevälaste eesõigustamisest, kes kaitseväeteenistusest vabanevad mitte omal tahtel või oma süü läbi, s. t. koosseisude vähendamise, riviteenistuseks kõlbliku vanaduse ülemäära kättejõudmise jne. tõttu. Selle juures tuleb enne täpsalt ära määrata, kui kaua pärast kaitseväeteenistusest vabastamist see eesõigus kestab. Eelnõu praeguse sõnastuse juures kestab see igavesti: kas võib aga rääkida elukutselisest kaitsevälalast veel siis, kui keegi pärast kaitseväeteenistusest vabastamist on kümme-kond või rohkemgi aastat tegutsenud, ütlemisega, kaupmehena; kas poleks siin kaugele suurem õigus rääkida elukutselisest kaupmehest?

Ja millised need asjaolud peaksid olema, mis õigustavad andma temale eesõiguse, ütlemisega näit. raudteel vabaneva koha saamiseks mõne kümme-kond või rohkem aastat raudteel teeninud kodaniku ees, kes mõni päev või ka kuu enne seda raudteeteenistusest vabanenud senise koha kaotamise tõttu. Veel enam, millised asjalikud põhjused võiksid olla üldse mõne kaitsevälase eesõigustamiseks mingisuguste teiste riigiteenijate liikide ees ainult sellepärast, et ta on või oli kaitsevälalane? Kas pole nii ühed kui teised ühesugused riigiteenijad? Kas pole riik, andes neile teatud aladel teenistuse, võimaldades valida neile elukutseks riigiteenistuse laiemas mõttes, võtnud enda peale kohustuse, — kui mitte muu, siis vähemalt moraalse kohustuse, — võimaldada neile ka selles elukutseks leiva saamist seni, kuni nad ise põhjust ei anna nende eemaldamiseks riigiteenijate hulgast või kuni nad pole füüsiliselt jõudnud seisukorda, kus nad on õigustatud saama puhkepalka? Meie arvates see asjaolu, et keegi on kaitsevälalane, ei või olla mingisuguseks objektiivseks põhjuseks tema eesõigustamiseks teiste riigiteenijate ees. See oli vast mõeldav minevikus, kus kaitseväge abil rahvale peale suruti riigikord, mis selle suurele enamusele vastuvõtmatu oli, kus kaitseväge pidi võimul hoidma tiranne, neid kaitsma rahva enamuse vastu, on ehk õigustatud ka praegugi seal, kus analoogilised olud veel valitsemas, mitte aga meie demokraatliku riigikorra juures. Mitte see, et keegi on kaitsevälalane ei või meil olla aluseks tema eelistamiseks teiste riigiteenijate ees, vaid ainult isiku haridus, erialaline ettevalmistus, praktilised kogemused, tema töövõime, lõpuks tema senised teenedki, on need objektiivsed alused, mis sellistena võivad kõne alla tulla. Viimastest asjaoludest läheb aga valitsuse ettepanek õieti vaikides mööda, lausudes vaid, et „muudel ühesugustel tingimustel“ on kaitsevälalastel eesõigus. Missugused need „muud tingimused“ on, kas need, mida eelpool puudutasime, või mingisugused teised, nagu näit. poliitiline meelusus jne., seda ei selgita lähemalt ei valitsuse ettepanekuga ka seletuskirja tema juure. Ometi oleks suurem selgus ja teatud üldine määratlus sellises õrnas küsimuses enam kui kohane olnud.

Ja kuidas jääb siis varemate seaduste ja deklaratsioonidega teistele isikutele antud eesõigustega, näit. vabadussõjalaste, eriti vabaduseristi kavaleride, eesõigustega? Kas kuuluvad need ka „muude tingimuste“ hulka, või mõeldakse neile nüüd päris avalikult vilistada; tegelikult on seda seni küll enamasti nii-kui-nii tehtud! Suurem selgus poleks siin sugugi üleaarne, eriti kui arvesse võtta varem

mõneski suhtes omapäraseid tõlgendusi riigiteenistuse õiguse alal.

Kui me eelpool seisukohale asusime, et puudub objektiivne alus kaitsevälaste eesõigustamiseks teiste riigiteenijate ees ainult sellepärast, et nad kaitsevälalased on, siis ei tähenda see sugugi, et neid kellegi ees eesõigustada ei tule. Ei, nagu juba ülal tähendasime, on riik sellega, et võimaldas neile oma elukutseks valida kaitseväeteenistuse, teiste sõnadega riigiteenistuse, võtnud endale ka kohustuse, võimaldada neile selles elukutseks leiva saamist. Sellest kohustusest võib teda vabastada kas vastava riigiteenija enda tahe või süü, ehk lõpuks tõsine riiklik tarvidus, mille ees peavad taganema üksikisiku huvid. Viimasena näit. võib kõne alla tulla tarvidus riigiaparaadi ümberkujumamiseks ja riigi funktsionääride arvu vähendamiseks. Sellepärast on üsna loomulik ja kõigiti põhjendatud see, kui riik neile, kellele tema kord juba on võimaldanud riigiteenistuse oma elukutseks valida, riigiteenistuses koha vabanemisel eesõiguse annab nende ees, kelle vastu temal niisugust kohustust veel pole, s. t. kes seni veel riigiteenistuses pole. Kuid see eesõigus peab ühtlaselt olema kõigil riigiteenijail, mitte aga ükski nende ühel liigil — kaitsevälalastel.

Omapärase vahetegemisenä kaitsevälaste ja teiste riigiteenijate vahel torakab silma valitsuse ettepanekus veel see, et § 14. teise lõike järgi nähtavasti kavatsetakse tulevikus korraldada mingisugused erilised ettevalmistuse kursused või midagi muud selletaolist, mis kaitsevälalastele kergemini võimaldaks ülemineku tsiviilteenistuse erioskusi või teadmisi nõudvatele aladele, teistele riigiteenijatele aga mitte. Miks jällegi niisugune vahetegemine?

Lõpuks on vastuvõtmatu ka see viis, kuidas valitsuse ettepanekus kavatsetakse lahendada eesõiguste tegelikult kasutamise küsimus (§ 14. teine lõige), — ka siis, kui tõesti vastu peaks võetama valitsuse ettepaneku see osa, mis need eesõigused maksma paneb, s. t. § 14. esimene lõige, mida me küll uskuda ei tahaks.

Valitsuse ettepaneku järgi nimelt kaotatakse ära ametiasutuste kohustus, koha vabanemisel eeskätt kandidaate otsida ametnike reservist, sest ära kaotatakse ka määrus, et kaitsevälalastel reservi viiakse. Kogu küsimuse korraldamine jäetakse valitsuse määruste hooleks, ilma et selle üldiseidki aluseid seaduses oleks ära määratud. Muidugi ei tea meie, kui

das seda teha kavatsetakse, kuid mõnesuguste oletuste tegemiseks on siiski aluseid olemas. Nimelt on seletuskirjas märgitud, et praegu maksva korra järgi, kus kaitsevälalastel viidi ametnikega ühte reservi, olevat kaitsevälalastel sageli teadmatutes, kas ja kuidas nende eesõigus teostatakse, ja olevat võimata teostada ka kontrolli ametiasutuste järgi, kes seda eesõigust peavad teostama. Viimane etteheide on kahjuks küll õige, kuid mitte ükski kaitsevälalaste, vaid kõigi reservis olevate ametnikkude suhtes. Kuid, et tsiviilametnike reserv endiselt hariduse- ja sotsiaalministeeriumi juure jääb, siis lubab eelpooltoodud kaebus selle üle, et kaitsevälalastel ei tea, kas ja kuidas nende eesõigusi teostatakse, oletada, et kaitsevälalaste reserv (või kuidas teda ka nimetada kavatsetaksegi) kuidagi ühendusse seatakse kaitseministeeriumiga, nii et tulevikus sel puhul vististi oleks olemas kaks reservi: üks tsiviilametnikele hasomini juures, teine kaitsevälalastele kaitseministeeriumi juures. On küll raske ette kujutada, kuidas sellisel juhul võiks mõlemas reservis olevate isikute kandideermist ja võrdlemist asutustes vabanevate kohtade täitmisel otstarbekohaselt ja õiglaselt teostada.

Meie arvates võiks ja peaks reserv endiselt olema üks ja ühine kõigile riigiteenijatele, samuti kui ühised ja ühtlased peaksid olema sinna ülevõtmise ja sealt uuesti kohtadele määramise alused. Et reservis ja asutustes kinni peetaks seaduslikult korraldada ja seda senisel viisil ei ignoreeritaks või temast mööda ei hiilitaks, selleks tuleb reservi korraldus reformeerida. Esiteks tulevad asutuste suhtes maksma panna hoopis kategoorilisemad normid. Teiseks tuleb võimaldada reservile kontroll asutuste tegevuse üle vabanenud ametkohtade täitmisel ja õigus anda tarbekorral selle vastu kas vastava ministri või valitsuse ees protesteerimiseks. Lõpuks tuleb selleks, et eesõiguste andmine ja muu asjaajamine reservis sünniks otstarbekohaselt ja õiglaselt ning et asjaosalised ei oleks teadmatutes, kuidas see sünnib ja kuivõrt õiglaselt, anda võimalus nii tsiviilametnikele, kui ka kaitsevälalastele oma esindajate kaudu osa võtta reservi juhtimisest. Seda on võimalik korraldada nii, et sellest riigile kulusid juure ei tekiks.

Ainult sel viisil on võimalik küsimust korraldada nii, et oleksid rahuldatud nii riigi kui riigiteenijate — laiemas mõttes — huvid, aga mitte üksikuid kihte ebaõiglaselt teiste ees eesõigustades.

Teadanne.

Aktisioontoimkonna otsusega 5. jaan. s. a. soovitati kõigile palgateenijatele ja töölisele kuni aktisioontoimkonna korralduseni loobuda ajalehe „Päevaleht“ ostmisest 30. dets. 1932. a. „Päevalehes“ avaldatud kirjutise „Riigiteenijaskond ja palgavähendamine“ tõttu.

„Päevalehes“ nr. 94, 5. aprillil s. a. ilmus toimetusest järgmine seletus: „Päevalehes“ 30. dets. 1932. a. avaldatud kirjutise asjus „Riigiteenijaskond ja palgavähendamine“, millest riigiteenijaskonnast on leidnud puudutatud olevat, teatavalt „Päevalehe“ toimetuse, et tal pole kunagi olnud tahet riigiteenijaskonda haavavalt puudutada ja tekkinud pinevus vahekordades „Päevalehe“ ja riigiteenijas-

konna vahel võis saada aluse ainult arusaamatusest, mida toimetuse kahetseb.

Arvesse võttes „Päevalehes“ ilmunud seletust „Päevalehes“ 30. 12. 32. ilmunud artikli asjus „Riigiteenijaskond ja palgavähendamine“ ja sellele järgnevat selgitavaid läbirääkimisi palgateenijate organisatsioonide aktisioontoimkonna ja toimetuse vahel, teatatakse käesolevaga, et 6. aprillist s. a. alates — vahekordade normaalseks muutudes — „Päevalehe“ boikott loetakse lõpetatuks.

Üleriiklik palgateenijate organisatsioonide aktisioontoimkond.

Kõigile posti-t.-t. teenijatele.

Nüüdsest peale lõpetab Postiteenijate Häälekandja oma ilmumise ja kõik posti-t.-t. teenijate kutseühingu liikmed saavad P. Häälekandja asemel „Side“. Nimelt on saavutatud raudteelaste keskühingu ja postiteenijate kutseühingu keskjuhatus vahel kokkulepe häälekandjate ühendamisest asjus. Postiteenijate kutseühingu keskjuhatus maksab raudteelaste keskühingule aastas teatava summa, mille eest saadetakse „Side“ igale posti-t.-t. teenijate kutseühingu liikmele tasuta, nii nagu liikmed seni said P. Häälekandjat.

Läbirääkimised häälekandjate ühendamiseks kestsid juba mõõdund aastal, kuid venisid peasjalikult selle tõttu, et keskjuhatus soovis meelsamini kõigi riigiteenijate kutseajakirjade ühendamist riigi-omavalitsuse teenijate keskkliidu juure, et saadaks sel teel ühine kõigi riigi-omavalitsuse teenijate häälekandja. See samm, nagu keskkliidu juhatuses läbirääkimistel selgus, ei toestu siiski veel nii ruttu. Nimelt ei ole loota, et sarnane üldine häälekandja suudaks ilmuda ilma juuremaksuta ja juuremaksuks pole organisatsioonidel võimalusi. Ka ei ole organisatsioonidel võimalik liikmemaksu praegusel kitsal ajal sedavõrt tõsta, et saada igale liikmele tasuta häälekandja.

Olgugi, et keskjuhatus alati on eelistanud üldist riigiteenijate häälekandja kujundamist keskkliidu juure, ei saadud seda teostada eelkirjeldatud põhjustel.

Kuid ühinemine raudteelastega on selle mõtte osaline teostamine ja viib meid ometi suure sammuga edasi ühistegevuse vaimus. Oieti on kõigil riigiteenijatel, ükskõik millisesse ministeeriumi või ametkonda nad kuuluvad, rida üldiseid küsimusi, mis kõiki neid puudutavad. Näiteks: üldine palkade vähendamine või suurendamine, haiguskindlustus, pension, distsiplinaarseaduse eelnõu, kodanikkonna ja riigitegelaste suhtumine riigiteenijatesse jne.

Kui iga organisatsiooni häälekandja neid üldküsimusi oma ette käsitab ja kirjutab, siis on see asjata aja ja jõu kulutamine ja mida rohkem organisatsioonid endid suudavad koondada üldküsimustes, seda rohkem hoitakse kokku kulu ja aega. Ühinemine „Sidega“ on just selles mõttes soovitatav. Nimelt on koostöö nii mõeldud, et osa „Side“ ruumist reserveeritakse üldküsimustele, osa aga raudteelaste ja osa postlaste eriküsimustele. Koostöö alused lubavad uskuda ja loota, et mingisuguseid arusaamatusi ette ei tule ja et kolme suure organisatsiooni ühistöö „Side“ väljaandmisega (nimelt on ka Tallinna riigi-omavalitsuse teenijate ühing „Sidega“ koostöös) viib varsti selleni, et „Side“ on keskkliidu poolt väljaantav ajakiri ning saadetakse tasuta iga organisatsiooni liikmele, kes keskkliitu kuuluvad.

Keskjuhatus palub kõiki P. Häälekandja kaastöölisi kaastööd jätkata „Sidele“, saates käskkirjad kas otse „Sidele“ või kui keegi soovib, siis ka keskjuhatusse kaudu.

Mitmed isikud, kes P. Häälekandjale on lähedal seisnud, kas kaastöölisena, organisatoritena, nõuandjatena või arvustajatena, nii loomispeävil kui ka hiljem, kes teda kui noort ja tärkavat taimekest on kasnud ja niisutanud, ta ümber mulda kohendanud, tema eest emalikkult hoolt kandnud jne., on avaldanud kahetsust, et nüüd, mil see taim juba sirgunud, lõpetatakse tema olemasolu.

Olles ka P. Häälekandjale lähedal seisnud, avaldanud oma võimete ja voi-

maluste kohaselt kaastööd, nii alguspäevil kui hiljem (nimelt on ilmunud umbes 10.000 rida ja sellest umbes 4500 minu sulest) tohiks ka mina kuuluda nende hulka, kes tunnevad tema seismajäämisest kahju. Kuid ma ei vaata küsimusele siiski sellelt seisukohalt. Ei ole siin sisuliselt tegemist seismajäämisega, vaid teise kuju omamisega. Mina tahaksin võtta ja ka võtan „Sidet“ sama armsana, kui „P.

Häälekandjat“, sest ta on selle asendaja, olgugi et mul omal ajal sealt osaks saanud kibedusi. Ühtlasi kutsuksin ka kõiki teisi endid kohaldama sellele seisukohale, heas usus ja lootuses, et meie ühistöö „Sidega“ püsib kaua, läbikaalutud ja ühises nõupidamisel kokkulepitud alustel. Selles mõttes soovin uuele algatusele edu ja kutsun kõiki p.-t.-t. teenijaid, kõiki kutseorganisatsiooni tegelasi ja „P. Häälekandja“ kaastöölisi suhtuma „Sidesse“ sama kui oma häälekandjasse.

J. Kallman.

Samm edasi.

Postiteenijail ja raudteelastel ühine häälekandja.

Postiteenijate kutseüh. keskjuhatus oma koosolekul 7. aprillil on otsustanud häälekandja küsimuses ühineda raudteelastega. Seega muutuks raudteelaste häälekandja „Side“ ühtlasi ka postiteenijate häälekandjaks.

Sarnane samm, mis toob korrektsiooni kahe tugeva organisatsiooni ellu ja loodevastasti ka pöörde riigiteenijate kutseorganisatsioonilisse liikumisse üldse, oleks pidanud juba ammugi tulema *tõsiselt* kaalumisele ning oleks võinud aastaid tagasi juba otsustatud olla. Ehkki palju aega on lastud kaduma minna, tuleb nüüd astutud sammu igatpidi tervitada ja edaspidist koostööd kõigest jõust toetada, et seda kaotatud aega tagasi võita ja organisatsioonile uut hoogu anda. Mispärast postiteenijate keskjuhatus omal ajal raudteelastest eemaldus ja omaette häälekandja asutas, siis ei ole ehk praegu enam sünnis neid põhjusi analüüsima hakata. Küllalt oleks sellest, kui tunnistame, et põhjused ei olnud seesugused, mis õigustasid lahkuminekku, separatismi, mispärast koostöö lõpetamine kahe tugevama organisatsiooni vahel tõi organisatsioonile üldse tuntavat kahju. Et aga tulevikus, kus nüüd jälle koostööks vastav pind on leitud, edised eksiarmisemised ja väärpõhjused lahkuminekku ja killunemist esile ei kutsuks, ei oleks üleaarne ülesseada mõned hoiatumärgid tee äärde, mida mööda meil edaspidi tuleb käiskäes sammuda.

Häälekandjat toimetav kolleegium ja tsensuur, mis arusaamatusi tekitas ja lõhe kahe organisatsiooni vahel esile kutsus kolm aastat tagasi, ei ole sobiv moodus ühise häälekandja toimetamiseks. Häälekandja kollegiaalne toimetamine ei taga tarvilikku saladuse hoidmist, mis üli suure tähtsusega toimetajale, kirjasatjale ja kaastöötajale. Ei suuda sarnase süsteemi juures ka vastutav toimetaja garanteerida toimetuse saladusi, mis temale usaldatud, sest kuigi üks kolleegiumi liige oma keelt taltsutada suudab, ei suuda seda teine-kolmas mitte. Selle tagajärjed on igale kaastöölisele ebasoovitavad ja halvavad häälekandja loomulikkust ja hoogsat arenemist ning ülesannete täitmist. Selleks leidub kogemusi aegadest, kus oli ühine häälekandja, kus oli ka kolleegium. Kui nüüd sarnase nõrga iseloomuga kolleegiumi liikmele tsenseerimiseks usaldada avaldamiseks saadetud kirjutised, siis võivad tagajärjed veel kurvemad olla. Siis võib juhtuda, et kirjutis, olgu see kui põhjendatud tahes, satub mitte üksnes punase pliiaisi ohvriks, vaid lisaks sellele satub ka autori isik avalikkuse esemeks vastu tahtmist.

Siit tuleb teha sirgejooneline järeldus, et häälekandja vastutavaks toimetajaks olgu üksikisik, mitte kolleegium ja avaldamiseks saadetud tööde üle otsustab ainult üksik toimetaja ja mitte keegi muu.

Erapoolik suhtumine poliit. ajakirjandele ja rühmitustele ei sobi kutseüh. häälekandja sihtidega. Poliitiline meelsus ei tohi olla põhjuseks suhete määramisel omavahelises läbikäimises, sest peab silmas pidama, et riigiteenijate kutseorgan. on koondunud mitmesuguste poliitiliste ilmavaadete ja inimesed, kes oma lahkuminevatele ilmavaadetele vaatamata peavad kokku hoidma ja koostööks pinna leidma. Selle suure hulga kooshoidmise mõtte teostamise ülesanded lasuvad riigiteenijate häälekandja peal. Ei või see riigiteenijatele kasuks tulla, kui nende häälekandja nihkub niisugusele pinnale, kus ühele poliitilisele rühmitusele kulutatakse üleliigselt summaatiat, kuna teisele — üleliigselt antipaatiat. Mõistagi ei saa riigiteenijate häälekandja erapoolikuks pealtvaatajaks jääda, kui mõni poliitil. rühmitus või ajakiri räuskavalt, mahategvalt suhtub riigiteenijatesse, kutsudes esile kodanikes vahekorde teravnemise riigiteenijatega. Siin peab riigiti häälekandja täie mõjuga välja astuma. Kuid mitte tühipaljaste sõnadega, vaid mõõdukalt ja põhjendatud vastuväidetega.

Häälekandjal on seda suurem mõju ja poolehoid, mida enim suudab ta hoiduda erapoolikkusest, isiklikkusest ja välja heidab oma terminoloogiat vägisõnad ja piiri paneb stiili ülilopsakusele. Häälekandja repertuaari tohiks jääda objektiivsus, asjalikkus, korrektsus ja teised sarnased jooned, mis kahtlemata võivad suure poolehoiu ja tähtsuse.

Selles sihis — hääd edu ühisele häälekandjale!

H. Imelik.

Pensione vähendati. 20 kr. alales!

1. aprillist pandi maksuma määrus, millega ka pensione ja toetusrahasisid vähendatakse (R. T. 31 — 1933). Vähendamisele kuuluvad kõik pensionid, ükskõik millise seaduse alusel nad määratud, nii siis ka vabadussõja invaliidide ja nende perekondade ja vabadussõjas langenud rahvaväelaste perekondade pensionid; vähendamata on jäänud ainult üksikute isikute perekondadele eriseadustega (isiklike pensioniseadustega) määratud pensionid. *)

Vähendatud on pensione ja toetusrahasisid järgmiselt:

1. pensione, mille suurus kuus 20 kr. (incl.) kuni 40 kr. (excl.) — 3% võrra;
2. pensione, mille suurus kuus 40 kr. (incl.) kuni 70 kr. (excl.) — 6% võrra ja
3. pensione, mille suurus kuus 70 kr. või rohkem — 8% võrra.

Vähendamise on maksev 1933/34 eelarve- ja jookseul 1. aprillist s. a. arvates.

*) J. Poska perekonna, kolon. Kunose j. t. perekondade pensionid.

Raudteelaste X üleriikliku kongressi resolutsioonid.

E. Raudteelaste Keskühingu 10. üleriiklik kongress toimus 28.—29. aprillini s. a. Tallinnas, Raudteelaste Kodu ruumes. Kongressist võtsid osa E. R. Keskühingusse koondunud kõik 10 kutseorganisatsiooni 108 saadikuga, kes esindasid kokku 2261 üksikliiget.

Kongressi avakõne pidas Keskühingu juhatuse esimees *J. Rukki*, tuletades ühtlasi meele surma läbi lahkunud juhatuse liiket *A. Melenčuk'ki* ja juhatuse liikme asemikku *K. Rutov'it*, keda mälestati püstitõusmisega.

Väliskülalistena viibisid kongressil Läti vennasühingu esindajad *A. Altements*, *E. Gabars* ja *V. Karpins*.

Kongressile töid tervitusi: Teedeminister *L. Johanson*, Raudteevalitsuse direktor *J. Raudsep*, Läti Raudteelaste Liidult — *A. Altements*, Riigi- ja omavalitsuste teenijate Keskkliidult — *Ed. Milistfer*, E. Töölisühingute Keskkliidult — *B. Eilman*, Meremeeste Liidult — *A. Ojasoo*, Postiteenijate kutseühingult — *J. Kallman*, Posti tehnilise ala teenijate ühingult — *Mihels*, Tallinna riigiteenijate ühingult — *A. Lepp*, Raudteetöölise ühiselt — *J. Norman*, üleriiklikult jaamaametnikkude kutseühingult — *E. Tubalkain* ja Teemeistrite kutseühingult — *S. Renter*. Telegraafi teel tervitasid kongressi *Soome Raudteelaste Liit*, Eesti Õpetajate Liit ja Metsateenijate ühing ning kirjalikult — Tallinna Sadamatöölise ühisus.

Kongressi juhatajateks valiti *A. Jõgi*, *A. Toomast* ja *Ed. Ruusman*; sekretariaati — *Joh. Idla*, *J. Schaurup*, *V. Maltis*, *E. Paju*, *A. Saul*, *O. Peld* ja *A. Küdelman*.

Mandaat-komisjoni valiti: *K. Reitsak*, *A. Sänn*, *H. Aab*, *A. Mägi*, *A. Kriisa* ja redaktsiooni-komisjoni — *G. Puusild*, *E. Metslang*, *E. Aadli*, *V. Kitt* ja *Raoul Einar*.

Päevakorra läbiarutamise järjekorras võeti vastu järgmised otsused:

I. Keskühingu ja „Side“ 1932. a. aruanded.

Keskühingu tegevuse ja kassa aruanded ja ajakirja „Side“ kulude-tulude aruanne kinnitatakse juhatusele esitatud kujul.

II. Keskühingu 1933. a. liikmemaksu ja selle tasumise korra kindlaksmääramine.

Liikmemaks 1933. a. määratakse Kr. 1.— liitunud organisatsioonide üksikliikmelt ja sisseastemaksuks Kr. 7.50 igalt liituvalt organisatsioonilt. Liikmemaksust tasutakse 50% 1. augustiks ja 50% 31. detsembriks.

III. Keskühingu ja „Side“ 1933. a. eelarved.

Keskühingu eelarve tasakaalustatult Kr. 2.500.— ja ajakirja „Side“ tasakaalustatult Kr. 1.760.— kinnitatakse juhatusele esitatud kujul.

IV. Õiguslik kord.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks jätkata võitlust teenijate kaasarääkimise õiguse maksmapanemiseks seadusandlikul teel.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks nõuda teenijaskonna ja administratsiooni vaheliste tüliküsimuste lahendamiseks lepituskodade ehk vahekohtude moodustamist seadusandlikul teel. Kuni selle teostamiseni Vabariigi Valitsuse määrusega kujundada vastavaid se-

gakomisjone, mis koosneksid administratsiooni ja teenijaskonna esindajaist, parteilisel alusel, erapooletu õigusteadlaste eesistumisel.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda Raudteevalitsuse ees selleks samme, et võimaldataks kõigile teenijaile puhkus täielikult neil määradel, missugused on nähtud ette Riigiteenistusseadusega.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda selleks samme, et päevatöölisele kindlustataks seadusandlikul teel puhkus ühesugustel alustel teiste riigiteenijatega.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda Raudteevalitsuse ees selleks samme, et jaamades, kus alaliselt toimetatakse manöövreid, roopaseadjaile seataks sisse 3. vahetusline teenistuse kord, praeguse 2½ vahetuslise asemel.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda selleks samme, et Riigi Teatajas nr. 11 — 31. jaanuaril 1933. a. ilmunud määrus, mis näeb ette vahetusliku teenistuse juures 4×24 tunnilist puhkust igas kuus, pandaks tegelikult maksma kõikil vahetuslikel teenistusaladel.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks, et Määruses raudteeteenijate tööaja ja puhkeaja kohta muudetakse mõisted: „tööaeg“ ja „töölolek“ — „tööajaks“.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme Riigiteenistusseaduse §§ 13 ja 18 sõna „koht“ asendamiseks sõnaga „ametikoht“ seadusandlikul teel, et tulevikus vastavate paragrahvide tõlgitsemisel ei kaldutaks kõrvale selle seaduse üldmõistes.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme, et Riigiasutuste koosseisud määratakse kindlaks seadusega, kuna senini maksva korra juures riigiteenijad on antud sageli täiesti administratsiooni meelevalda. Sama seadusega tuleb ümber korraldada riigiteenijate liigitus järgmiselt: 1) *ajutisteks* tuleb lugeda ainult neid teenijaid, kes palgatud ühe teatava lühiajalise — mitte üle ühe kuu kestva ülesande teostamiseks; 2) *ülemääralisteks* — neid, kelle töö kestvus ühest kuust kuni ühe tööseooni kestvuseni; 3) *ametnikeks* — kõiki neid, kelle töökestvus määramata ajaline.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks, et Raudteevalitsuses ja kõigis Ametites vabanevad teenistusekohad saaksid uute tööhõudude võtmise puhul välja kuulutatud üldiseks teadmiseks kõigi ametite ametnikele ja teenijaile.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme, et Nõmme-Väike—Vääna kitsarööplise liinile ei määrataks teenijaid senistest kaitseväelastest, vaid teenijaid nimetatakse raudteelaste seast.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks nõuda Raudteevalitsuselt, et vabaduseristi kavaleride teenistusse määramisel peetaks kinni vastavaist seadust ja määrustist.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks, et ametinimetused: jaamakorraldaja, van. tehnilise liikumise ametnik, tehnilise liikumise ametnik, vanem jaamateenija ja noorem jaamateenija viidaks üldise „*jaamakorraldaja*“ ameti mõiste alla, liigitades *a* ja *b* järjeküdes vastavalt palga suurusele.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele

ülesandeks astuda samme, et teenistuskirjadesse kantaks ainult kohtulikud ja seadustes ettenähtud karistused. Seni määratud ja teenistuskirjadesse kantud administratiivkaristused kustutada teenistuskirjadest sel teel, et teenistuskirjad puhtalt ümber kirjutatakse, üle kandes sinna ainult seadustes ettenähtud sissekandeid. Ühtlasi eraldada teenistusekaustadest administratiivkaristustesse puutuv kirjavahetus.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda ühendusse kõigi palgatega teenijate kutseorganisatsiooniga tööpuiduse küsimuse ratsionaalsema lahendusviisi leidmiseks tugeks põhimõttele, et vähendamisele ei kuuluks mitte teenijate arv vaid tööaeg, mille saavutamiseks pan-na maksma füüsilistel tööaladel 40. tunnine ja vaimlistel aladel 34. tunnine töö-nädal, kusjuures töötasu ei tohi langeda seniselt tasemelt.

V. Teenistustasud.

10. üleriiklik kongress ühineb resolutsiooniga, mis palgaküsimuse kohta võeti vastu 9. üleriiklikul kongressil konstateerides ühtlasi, et riigiteenijate tasude kärpimine on sündinud ebaõiglaselt kuna on püütud veeretada kriisi raskused peamiselt riigiteenijate õlgadele jätkates soodrustuste andmist nendele rahvakihtidele, kes said suuri kasusid majandusliku kõrge konjunktuuri ajajärgul. Tasude vähendamise tagajärjel on riigiteenijad — eriti alamteenijad — asetatud raskesse majanduslikku seisukorda ja sellepärast teeb kongress Keskühingu juhatusele ülesandeks esimese võimaluse juures alustada võitlust selleks, et pandaks uuesti maksma need tasud, mis olid maksvusel enne kriisiaegseid kärpimisi.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme selleks, et päevatöölisele, kes välis- ja ehitustöölisele maksvate normide järele palka saavad, maksetakse perekonnaabiraha samal määral ja alusel kui teiste riikliste käitiste päevatöölisele.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda selleks samme, et pandaks maksma määrus vaheraha maksmise kohta neil puhkudel kui alamapalgaline teenija täidab kõrgemapalgalise kohuseid.

Kongress nõuab, et kõigile raudteelasile antaks priikorter ehk selle puudusel maksetaks korteriraha 20% palgast. Kuni küsimuse üldise lahendamiseni tuleb eeskätt astuda samme selleks, et neile ülemääralistele teenijaile, kellele juba praegu on nähtud ette priikorter, kuid tegelikult antud ei ole, maksetaks korteriraha.

Kongress konstateerib, et Raudteevalitsuse Nõukogu poolt 12. V. 1932. a. heaks kiidetud ja Teedeministri poolt 7. VI. 1932. a. kinnitatud raudteekorterite normaalsuuruse määrad ei vasta tegeliku elu nõuetele. Seda arvesse võttes tuleks need määrad reviderimisele võtta, kusjuures korterite normaal põrandapindade suurus tuleks kindlaks määrata 35—120 m² piirides. Tuleks ära keelata väikeste korterite liitmist keskmiste ja suuremate korterite külge, sest et korterite liitmise teel vähendatakse korterite arvu ja võetakse väiksema palga saajailt raudteekorteri kasutamise võimalused.

Kongress konstateerib, et riidevarustuse muutmise kavast ettenähtud varustuse kandmise tähtajad on niivõrd pikad, et ka kõige parema kvaliteediga mater-

jal ei kindlusta varustuse vastupidavust kuni tähtaegade lõpuni. Seesama on maksev ka jalanõude kohta. Seda arvesse võttes kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks esimese võimaluse juures alustada võitlust selleks, et riidevarustuse esemete ja jalanõude kandajad ja kvaliteet saaks kõikide ametkondade vahel ühtlustatud, arvesse võttes iga üksiku ametala teenistuseiseloomu. Ühtlasi konstateerib kongress, et varustuse nomenklatuurhind on palju kõrgemad vabaturu hindadest. Kongress nõuab, et hinnad viidaks vabaturu hindade tasemele.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme, et palgalisad, mis seni makstud kilomeetriaadana ja küttepreemiadena arvatakse põhipalga juure.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme, et teenijaile, kes teeninud asutiste ja vabrikute arvel arvestataks seda teenistuseaega üldteenistuse juure.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme, et Ekspluatatsiooni amet tasuks Riigi Teatajate nr. nr. 30 ja 96 — 1932. a. määruste kohaselt tagavara ametnikele ja tagavara telegrafistidele ebaõiglaselt maha arvatud päevarahade osa alates 1. aprillist 1932. a. Ja edaspidi peaks kinni määrustest.

Kongress tunnistab tarvilikuks, et jaamades, kus roopaseadjad täidavad haakijate teenistusekohuseid, antaks välja haakija varustus inventaarina.

Kongress tunnistab tarvilikuks, et igasse pöörangu vahimajja antaks välja vihmakuub inventaarina.

Kongress tunnistab tarvilikuks, et kõigile ehitusameti ametmeestele antaks välja tööriided ja päevatöölistele töökrediitide arvel tööriided ja nahkindad ning Veoameti vedurijuhtidele nahkkuued.

VI. Sotsiaalkindlustus.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks jätkata võitlust 8. ja 9. üleriiklike kongresside otsuste elluviimiseks.

Ühtlasi konstateerib kongress, et praegused pensionid ei võimalda endistest alama palga saajaist pensionäridele äranelamist. Seetõttu protesteerib kongress nende pensionide vähendamise vastu.

Kongress nõuab, et neile riigiteenijaile, kes mitte oma süü läbi või vabal tahtel riigiteenistusest lahkuvad, maksetakse õiglane tasu pensioni õiguse kaotamise eest; neile riigiteenijaile, kes aga juba pikemat aega riigiteenistuses olnud, tuleb hakata maksta pensioni vaatamata sellele, et nad veel ei vasta pensioniseaduses ettenähtud vanusele (60 a.) ja teenistuse kestvuse (25 a.) nõudele. Keskühingu juhatusel selleks astuda samme ühiselt teiste riigiteenijate kutseorganisatsioonidega.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks esineda Raudteevalitsusele ka-tegoorilise nõudega uue arsti määramiseks Valga jaoskonda. Ühtlasi juhtida Raudteevalitsuse tähelepanu Tallinna ambulatooriumi ruumide kitsikusele ja puudulikule üldkorraldusele teenijate perioodilise arstliku järelevaatuse toimetamisel.

VII. Organiseerimise küsimus.

Kongress kiidab heaks riigiteenijate ja teiste palgateenijate kutseorganisatsioonide vahel saavutatud ühisrindede palgavõitluse aktsioon-toimkonna näol ja peab tarvilikuks, et saaks loodud kindlad

alused edaspidiseks permanentseks organisatsioonide vaheliseks koostööks.

Kongress kiidab E. Raudteelaste Keskühingu juhatuse senise tegevuse heaks ja soovib jätkata tegevust samas suunas.

VIII. Järgmisele kongressile saadikute valimise aluste määramine.

Järgmisele kongressile otsustati valida igast liitunud kutseorganisatsioonist või selle osakonnast üks saadik iga 25 liikme kohta.

IX. Valimised põhikirja järele.

Keskühingu revisjonikomisjoni valiti tagasi senised liikmed: E. Otsman, K. Trubok ja A. Liiv. Kandidaatideks E. Metslang ja J. Kallit.

X. Kongressil algatatud küsimuste all võeti vastu järgmised ettepanekud:

Kongress tunnistab tarvilikuks, et raudtee telegrafisti ja telefonisti nimetus saaks muudetud telegrafi- ja telefoni-ametnikuks, nagu see on viidud läbi posti-telegraafi-telefoni ametkonnas.

Mõnda saksa ametnike kannatusepäevadest.

Paari viimase kuu jooksul on Saksamaal ühenduses n. n. rahvusliku revolutsiooniga sündinud asju, mida varem vaevalt keegi võimalikuks oleks pidanud. Meie ülesandeks pole sealsete sündmuste jälgimine kogu ulatuses, kuid see, mis seal sünnib riigiteenistuse alal, tohiks meid mõneski suhtes huvitada. On ju nii mõnedki riigiteenijate vastu sihitud aktsioonid oma ceskujud Saksamaalt ammutanud ja pole vist põhjendamata kartus, et mõnedki praegu Saksamaal tarvitavad loosungid pea melgi kuuldavale tuuakse.

Muidugi on eemalseisjal raske saada täit ülevaadet sealsetest sündmustest, kuna maksas on kõige valjem tsensuur, mis lubab avaldada ainult seda, mis valitsuse meelepärase. Ajalched ja ajakirjad, kes valitsuse vaateid ei pooldanud, suleti peagi kõik. Kuid siiski lubavad valitsusemeelsetegi ajalehtede andmed kui ka ametlikud korraldused omandada teatud pilti sealset olukorrast.

Juba kohe pärast praeguse riigikantsleri võimu juure asumist hakkas peale suurem „tuulutamise“ ametnikkonnas. Puhtpoliitiliste ametnike kõrval, kelle vahetumine uue poliitilise voolu riigitüürile asudes enam-vähem loomulik nähe, hakkasid kohtadelt lendama ka teised, mittepoliitilised, vastutavad ametnikud, eriti politsei- ja teistel administratiivaladel. Kuid et Saksamaal teenistusevahekord ametniku ja riigi vahel on eluaegne ning ilma ametniku nõusolekuta lõppeda võib ainult distsiplinaarkorras ametist vallandamisega, distsiplinaarsüüdistuste tõstmiseks enamikul juhtudest aga alus puudus, siis tulid need ametnikud kas ajutiselt või jäädavalt pensioneerida, määramata ajaks puhkusele saata või dispositioonile asetada. See aga on ühenduses suurte rahaliste kuludega, sellepärast sel viisil kõrvaldatavate ametnikkude arv väga suureks paisuda ei saanud, muidu oleks riigi peagi tulnud ülal pidada kaks komplekti ametnikke: ühed aktiivteenistuses, teised pensionil, puhkusel jne. Võimu kindlustamiseks, samuti ka oma erakonda kogunenud kümnete tuhandete töötajate haritlaste rahuldamiseks oli tarvis teostada aga hoopis suuremaid muudatusi

Kongress avaldab soovi, et raudteel tasuta sõidu ja veo määruses täiendatakse II klassi priisõidupiletite saajate nimestikku telegrafistide, nooremate telegrafistide, tagavara telegrafistide, telefonistide ja kantsleiametnikkude ametinimetusega.

Kongress esineb nõudmisega raudteevalitsuse ees, et laiaroopalistel veduritel, kus enne teenisid kolm meest, s. o. vedurijuht, vedurijuhi abi ja kütja ja mis sugused vedurid saavad nüüd teenitud kahe mehega, saaks peale pandud kolmas mees ja nimelt kütja.

Kongress mõistab hukka nende kõrgemate raudteeametnikkude tegevuse, kes järelekaalumata üldlausetes süüdistavad põhjendamatu tervet raudteelaskonda.

Lõpuks avaldati veel üksikuid soove kongressist osavõtuks vabaja võimaldamise ja määruses ettenähtud klassis priisõidupiletite väljaandmise korraldamise asjus.

Kongressi töö lõppes Läti esindaja hüvastijäru kõnega ja juhataja A. Jõgi lõpusõnaga 29. aprillil kell 15.40.

ametnikkonnas. Sellepärast on nüüd asutud radikaalsemale teele. Ülesse on seatud loosung: ametnikkond tuleb muuta rahvuslikuks; selleks tulevad temast kõrvaldada kõik mitterahvuslikud (muidugi praegu võimulolevate ringkondade vaadete kohaselt! Eemalseisjale näib asi muidugi vähe teisiti, sest Saksamaal, kus pea iga kodanik on marurahvuslane, polnud mitterahvuslane ametnik varemgi mõeldav) elemendid ja muidugi nii, et sellest riigikassale ei tekiks ülearuseid kulutusi. Selle eesmärgi saavutamiseks pandi 7. aprillil s. a. maksma Kutseametnikkonna uuendamise seadus (Gesetz zur Wiederherstellung des Berufsbeamtentums), mis valitsusele annab õiguse kõiki mitte-soovitavaid elemente ilma pikema tsere-mooniata teenistusest eemaldada.

Kõigepealt kõrvaldatakse teenistusest n. n. Parteibuchbeamten, s. t. poliitiliste erakondade liikmed, kes teenistuses astunud pärast 9. nov. 1918. a. (s. o. pärast revolutsiooni) ja väljaspool harilikku korda, — ilma vastava celhariduse ja praktilise ettevalmistusega. Kõik need ametnikud vabastatakse ametist ilma pensionioigusega nii endale kui perekonnaliikmeile; neile maksetakse ainult kolme kuu jooksul endist palka edasi. Ainult erijuhtumel lubatakse neile määrata pensioni kuni ühe kolmandikuni põhipalgast, kuid seegi pension on igal ajal tagasivõetav (muidugi kõige parem abinõu suu sulgemiseks!). Et tabada ka neid, kes A. Hitleri võimule asumise ajal kohe pensioneeriti, on seadusele antud tagasiulatav mõju ka nende kohta, s. t. nende pension võetakse veel tagantjärele ära. See määrus tabab peamiselt pärast 1918. a. revolutsiooni juhtivaile administratiivkohtadele määratud poliitiliste erakondade tegelasi, kes Saksamaal on üle aidanud kaotatud sõja ja sellele järgnenud revolutsiooni poliitilistest kui ka majanduslikest segadustest ja raskustest.

Vähe armulisem on oldud poliitiliste vastaste suhtes, kes harilikus korras ametnikuks on saanud. Nimelt lubatakse selle seaduse § 4 järgi, ametnikke, kelle senine poliitiline tegevus ei luba oletada, et nad igal ajal kõhklemata välja astuksid rahvusliku riigi (muidugi jälle ikka

rahvussotsialistide arusaamise järgi) eest, ka teenistusest vabastada, kuid neile maksetakse kolme kuu jooksul edasi senine teenistusetasu, pärast seda aga kolmneljandikku selleks ajaks väljateenitud pensionist, kusjuures minimaalseks pensioniõiguslikuks teenistusajaks on 10 aastat, kuigi vastavate pensionieaduste järgi see aeg lühem võiks olla. Sealjuures on veel tehtud kitsendusi pensioniõigusliku teenistuse arutamise küsimuses. Lõpuks lubatakse nende vastu tõsta distsiplinaarsüüdistusi teenistuses kordasadetud tegude eest ka pärast pensioneerimist, et neid sel teel ilma jätta sellestki pensionist.

Edasi vabastatakse teenistusest kõik ametnikud, kes ei kuulu aaria raassi, kui nad pole osa võtnud maailmasõjast Saksa või tema liitlaste vägedes, või kui nende isad või pojad seal pole langenud. Neile ametnikele jäetakse aga täispension, mis nad vabastamise momendiks välja on teeninud, ainult pensioniõigusliku aja arutamise suhtes maksavad eelpool juba tähendatud kitsendused.

Lõpuks on antud asutustele suuri õigusi ka teiste ametnikkude pensioneerimiseks, alamale astmele ümberpaigutamiseks (ehkki senise palgaga) jne.

Kõik need korraldused pole kahtlemata kooskõlas Saksa riigi põhiseaduses fikseeritud ametnike põhiõigustega, kuid see ei takistanud sugugi nende maksmapanekut, ega takista ka nende elluviimist, sest võim on praegu A. Hitleri ja tema seljaga oleva rahvussotsialistliku erakonna päralt. Igatahes veel üks tõendus põhiseaduslikkude garantiide väärtusest!

Kuna saksa ametnikud väga tugevasti organiseeritud olid, nende organisatsioonide suur osa ka kaugeltki rahvussotsialistlikul seisukohal ei asunud, siis näib esialgul imelikuna, kuidas nad kõike seda endile meeldida lasevad, ilma et ühtki protesti kuuldavale tuleks. Veel enam, nende suurim keskorganisatsioon — Der Deutsche Beamtenbund — koguni püüab välismaadegi kolleege veenda, et Saksamaal kõik on kõige paremas korras, keegi kedagi ei vägistata, ei terroriseeri, kõik sünnib vabatahtlikult jne. Kust tuleb siis see imelik meelemuutus, et see, mille vastu eile veel kõige jõuga võideldi, mida saksa rahvale ja riigile suurimaks hädakuks, isegi häbiks loeti, et see täna kõigi üldiseks veendumuseks on muutunud? Alles möödunud oktoobris peetud Deutscher Beamtenbund'i (DBB) kongressil kukkusid rahvussotsialistide ülevõtmise katsed hiilgavalt läbi. Senine liidu juht W. Flügel, kelle vastu paarünnak oli sihitud, valiti pea üksmeelselt tagasi, samuti ka teised liidu juhtivad isikud. Nüüd aga loeme korraga liidu häälekandjas truualamlikku tervitust rahvussotsialistile J. Sprenger'ile, kes vaatamata oma teistele kõrgetele ametitele paljuskord pole pannud asuda ka riigiteenijate suurima organisatsiooni juhtimisele, ilma et poole sõnagagi oleks puudutatud küsimust, kuhu siis senine kauaaegne liidu juht on jäänud ja kes olid need, kelle kutsel (nagu tervituses öeldud) hra Sprenger liitu juhtima asus. Mõni päev enne seda kõrvaldati ametist liidu ajakirjanduse peajuht A. Hesslein ja asendati jällegi rahvussotsialistiga, mõned liidu juhid on koguni luku ja riivi taha toimetatud, kuigi see liit end seni apoliitiliseks pidas ja seda igati alla kriipsutatada püüdis. Teine suurem ametnike keskorganisatsioon — Der Allgemeine Deutsche Beamtenbund — koguni likvideerub. Kas ka vabatahtlikult? Tema häälekandja on suletud juba märtsi algusest peale.

Kuidas selle „vabatahtlikkusega“ luugu on, näitab meile kaunis selgesti DBB häälekandja ise, kus ära on toodud mõned andmed selle liidu ümberkorralduse kohta. Mitte liit ise oma põhikirjas ettenähtud organite kaudu ei tee seda, vaid eelpoolnimetatud „kutsutud“ liidu juht J. Sprenger „määrab“ liidule uued organid. Liidu allorganisatsioonide ümberkorraldamiseks aga kirjutatakse ametnikeorganisatsioonide riigikomissari (Reichskommissar für Beamtenorganisationen) poolt ette, et need viibimata korraldaks peakoosolekud uute juhatuste valimiseks (põhikirjade määrused valimistähtaegade kohta tühistatakse), kusjuures riigi siseministri korraldusel uued juhatused tulevad moodustada kinni pidades valitsemise ühtluse joonest (s. t. valida rahvussotsialistid või nende pooldajad). Sellest korraldusest tuleb piinlikult kinni pidada, kuna *muudu on oodatu riigikomissari vahelastumist* (valimisvabadus?!). Kõlbulikkude isikutena organisatsioonide juhatustesse võivad kõne alla tulla ainult need, kelle meelsus ja poliitiline tegevus kindlustab, et nad täielikult (restlos) rahvusliku valitsuse korraldusi toetavad, lisab sellele liidu juht omapoolt juure.

Ja millised ülesanded on sellistelegi rahvussotsialistide poolt okupeeritud ametnike kutseorganisatsioonidele jäetud või lubatud? Ka selle kohta on meil mõnesuguseid andmeid. Nii on riigi siseministeriumi uus rahvussotsialistlik riigisekretär Grauert oma tervituskõnes ametnikele muuseas järgmist seletanud: „*Kollektivistikude ideede vastukõla ametnikkonnas peab kaduma... Uuel Saksamaal ei lase ükski ülemus mõnda liitu või kutseorganisatsiooni end ületada hoolitsustes temale alluvate ametnike heakäekäigu cest. Ametnike kutseorganisatsioonid võivad endiselt püsima jääda majanduslike või seltsimehelike koondistena; ametniku tõelise tegevuse ja teenistuse jaoks ei tar-*

vita meie neid enam.“ Need on küllalt selged sõnad: ametniku kutseühvide eest hoolitseb ülemus isegi, mingisugust kutseorganisatsiooni pole selleks tarvis!

Pole sellepärast ka imestada, kui DBB häälekandja 25. aprillil s. a. teatab, et ka uuele DBB-le on juba tema ülesanded antud (gestellt) — kelle poolt antud, seda küll ei öelda, kuid see on mõistetav iseendastki. Need ülesanded on kokku võetud järgnevasse punktidesse:

„1. Riigivalitsuse ülesehitamistööd kõigi jõududega toetada ja kaasa aidata tema püüetele, luua tõeline rahvariik (Volksgemeinschaft);

2. Kasvatada ja arendada saksa ametnike kõlblat kutse- ja maailmavaadet saksa traditsioonide kohaselt;

3. elustada ametnikkonna kui saksa rahva ja riigielu orgaanilise osa tähendust kõigi kaaskodanike hulgas;

4. initsiatiivselt hoolitseda ametnike seisuse- ja sunnküsimuste eest ja neid esindada;

5. kaasa aidata ametnikkonna kutselelise ja riigipoliitilisele edasiarendamisele.“

Need on kutseorganisatsiooni ülesanded, kes esindas üle ühe miljoni ametnikku!

Usume, et toodud vähesedki näited lubavad endist moodustada kaunis selge pildi sellest, kuidas on tegelikult lugu Saksamaal valitseva õigusliku seisukorraga ja kuivõrt seal kõik praegused muudatused sünnivad vabatahtlikult või mitte. Muidugi on see sakslaste eneste asi, kuidas ja kelle poolt nad end valitseda lasevad. Kuid saksa ametnikkude organisatsioonide rahvussotsialistidest „kutsutud“ juhtidel ei maksa välismaade kolleege niivõrt naiivseiks pidada, et nad arvavad mõne ringkirjakesega neid veenduma panna, et Saksamaal kõik korras on, et keegi kedagi ei vägistata, et kõik see sünnib vabatahtlikult. Demokraat.

Kas kõlbavad Itaalia fašistlikud ametiühingud eeskujuks teiste maade ametiühingule.

Seda küsimust käsitavad praegu Saksamaa ametiühingute häälekandjad kuna on kerkinud päevakorrale ametiühingute kohandamine muutunud poliitilisele olukorrale. Sel puhul kirjutatakse Saksa raudteelaste häälekandjas „Der Deutsche Eisenbahner“ nr. 13/15 — 9. IV. 1933. a. järgmist.

Vaielulis ametiühingute edaspidise saatuse üle tihti osutatakse Itaalia fašistlikule eeskujule. Itaalia olude tundjad aga toonitavad, et seal asjade areng ei ole veel omandanud lõpukuju.

Nii jõuab Bohnstedt oma kirjutises (Soziale Praxis, Heft 10, 1933) Itaalia sotsiaalpoliitika kohta otsusele, et *sotsiaal- ja majanduselu fašistlik reglementeerimine, mis pidi viima kogu rahva jõu tõusule, ei ole suutnud kaitsa Itaaliat maailma majanduskriisi sissetungimise vastu. Kriis on rahva elustandardi alla viinud ja mitmed korraldused, milledega pidi saavutatama töötajate parandamine, illusoorseks teinud.*

Samasugusele otsusele jõuab Carl Rothe oma suure asjatundlikkusega kirjutatud raamatus „Die Front der Gewerkschaften“ (Eugen Diedrichs Verlag, Jena), kus ta võtab kriitilise vaatluse alla fašistlike korporatsioonide põhiseaduse.

Rothe, kes ei ole mitte vabaameti-

ühingute inimene, vaid kuulub vastasleeri ringkonnisse, kirjutab kokkuvõetult järgmist Itaalia ametiühingulise liikumise üle.

Carta del lavoro's fikseeritud korporatsioonide põhiseadusega on tööandjate ja töövõtjate vahekorrad kõigis peensusis viidud riikliku järelevalve alla. Selle eesmärgiga muudeti kõik ühingud ümber avalik-õiguslikeks asutisteks. Iga valmistusharu tööandjad ja siia kuuluva kutsekategooria töövõtjad reguleerivad omi töövahekordi ühes ametiühingus. Ülemaaliste, provintsi ja ringkonna ametiühingute alusteks on väikesed kohalikud ühingud. Ametiühingulise ühinemise vabadus on teoreetiliselt olemas. Tegelikult on ta aga hävitatud määrusega, mille kohaselt iga tööstus- ja kutsekategooria kohta ainult üks ühing on tunnustatud. Fašistliku partei personaalpoliitika ülesanne on hoolitseda selle eest, et ühingute juhid oleksid täiesti usaldusväärsed puhastverd fašistid. Võib ka teisi ühinguid luua, kuid neil ei ole avalik-õiguslike asutiste tunnustust. Ainult tunnustatud ühing võib olla teatud töoharu või töövõtjate grupi esindaja. Ainult temal on õigus oma liikmeile kohuslikke tariifilepinguid sõlmida ja liikmemakse määrata. Tema poolt sobitatud kokkulepped on siduvad ja mõduandvad ka mittetun-

nustatud ühinguile. Ühe sõnaga, praktiliselt annab seadus fašismile täieliku ametiühingute monopoli.

Kaua aega tekitas Carta del lavoro väljamaal arvamist nagu oleks Itaalias mingisugune sotsialistlik-fašistlik kord sisse seatud. Sellest ei või aga juttugi olla. Ennem on ametiühingulik-sündikalistlikud nõudmised korporatsioone seadusega kõik vaikseks tehtud ja ametiühingulik liikumine on ummikteele lükatud.

Tegelikult on ametiühinguilt kõik põhiõigused ära võetud. Ühinemise vabadust ei ole, streigi õigust ka mitte. Praegused ametiühingud on seaduse abil sunniteel ellu kutsutud. Vabatahtlikkuse moment puudub täiesti. Sotsiaalkindlustus on täiesti unustusse jäetud ja sellel tööpõllul ei tehta mitte midagi. Oma-valitsus on asetatud fašistliku partei kontrolliga ja piirdub ainult tariifidesse puutuvate läbirääkimistega. Mõjuavaldusest produktioonile ei ole kõigevähematki realiseeritud. Kasvatus- ja haridustöö võimalus, üldse kultuuriautonomia, on ametiühinguilt täiesti võetud. Seaduse abil on ametiühingute tegevus piiratud äärmiselt mehaanilise funktsiooniga s. o. tariifide vabritseerimisega.

„Oldakse halvasti orienteeritud“, ütleb autor, „kui tariifi automaatideks

muudetud fašistlikke ametiühinguid soovivatatakse sakslastele eeskujuks. Seal ei ole jälgegi saksa ametiühingute viljakast isetegevusest, mitmekülgsest abistamisest ja kaasvastutusest.“

Autor tsiteerib tööliste, teenijate ja käsitöölise ülemaalist fašistlike ühingute häälekandjat, kus järgmisel viisil avaldatakse rahulolematust fašistliku ametiühingulise süsteemiga:

„Võtame ometigi ükskord tõsiselt korporatsioone küsimust. Loomes korporatsioonid tõelike õigustega ja soliidse õigusliku alusega.“ Edasi nõutakse sotsiaalkindlustuse teostamist jne.

„Kui nüüd kuendal aastal pärast korporatsioone põhiseaduse avaldamist tööliste niiviisi kirjutab, siis on selge, et Taanis on nii mõndagi, mis on mäda“ — arvab autor.

Loodeti kursi muudatust pärast endise korporatsiooni ministri asetamist uuega. Seni aga ei ole sellest midagi märgata.

Kokkuvõetult tähendab Rothe, et Itaalias laiutab ennast liberaal-kapitalistlik restauratsioon, milles ametiühingud on surutud mehaaniliste käsilaste seisukorda. Fašistlik süsteem ei kujuta enesest mingisugust tervikut vaid omavahel sidumata kehaosi, milledest ei kõlba mingisugust eeskju võtta.

7) Avaldused esildada keskjuhatusese hiljemalt 15. maiks s. a. Elvasse ruumide soovijad esildavad avaldused Tartu osakonna juhatusese. Soovitav, et osakonnade juhatused koguks üksikud avaldused ning esildaks keskjuhatusesele korruga.

8) Ka peale 15. maid on avalduste esildamine võimaldatud, kuid varajane tähtaeg on soovitatav selle tõttu, et saada aegsasti selgust soovijate arvust, ruumide jaotamisest jne.

9) Soovijal on hiljem võimalik avalduses näidatud ruumi kasutamise aega muuta, sellest keskjuhatusesele või Tartu osakonnale teatades.

10) Ruumi saamiseks antakse kirjalik luba, mille ettenäitamisel majahoidja ruumi annab.

P. S. Keskjuhatus loodab, et võimalik on kõiki soovijaid rahuldada.

Tallinnas, 25. aprillil 1933.

Keskjuhatus.

Posti-l.-t. teenijate kutseühingu keskjuhatusese tegevusest.

Keskjuhatusese koosolek peeti 7. aprillil s. a. Koos kõik 11 liiget.

1) *Häälekandjast.* Kuna raudteelas- tega juba kauemat aega läbirääkimised käimas olid häälekandjate ühendamiseks, jõuti nüüd nii kaugele, et võis ühinemist otsustada. Ühel häälel otsustas keskjuhatus alates aprillikuust s. a. seisma panna P. Häälekandja ilmumine ning ühtudes „Sidega“, tunnustada „Side“ ka postiteenijate häälekandjaks. „Side“ saadetakse tasuta igale postiteenijate kutseühingu liikmele kätte, mille eest keskjuhatus maksab „Side“ väljaandjale aastas vastava summa.

2) *Priisõidu piletitest.* Teatavasti võimaldati praeguse teedeministri hr. Johansonil määrusega keskjuhatusese liigetele kaks nimelist priisõidu piletit. Keskjuhatus otsustas piletid anda esimehele J. Koffile ja sekretärile J. Kallmanile, kellele kõige rohkem organisatsiooni asjus sõitusid. Pileti väljaandmisel aga selgus, et ainult tegevteenistuses olevad isikud võivad saada priisõidu pileteid, mispärast J. Kallmanile piletit ei antud. Järgmisel koosolekul keskjuhatus otsustab, kellele teine pilet anda.

3) *Puhkekodudest.* Otsustati teha N.-Jõesuus määratud tubadele sisemine remont, Elvasse otsustati üürida puhkekodu. Üürilepingut sõlmima ning maju valitsema volitati Tartu osak. juhatus. Üürimiseks assigneeriti 400 kr. Kui aga Tartu osakond vähema rahaga, või väiksemad ruumid üürib, siis ülejäänud rahast moodustatakse Tartu osakonna juure Elva kodu fond.

Puhkekodudes antakse ruume samal alusel kui möödunud aastal (v. eriteada- anne).
Sekretariaat.

Teadaanded

postiteenijate kutseühingu Keskjuhatuselt.

Tähelepanuks.

Keskjuhatus palub kõiki kaasteenijaid kui ka osakonnade juhatusi „Sides“ avaldatud teateid võtta organisatsiooni (keskjuhatusese) ametliste teadaannetena, sest avaldatud teadete suhtes enam muid ringkirjalisi teadaandeid ei anta.

Keskjuhatus.

Puhkekodude ruumidest.

1) Möödunud aastate eeskujul saavad posti-t.-t. teenijad ja nende perekondade liikmed Keskjuhatusese suvilates, Haapsalus ja N.-Jõesuus ruume. Elvasse maja üürimine kavatsusel.

2) Ruume antakse ühe kuu peale. Kui vabu ruume peaks olema, siis ka pikema ajaks.

3) Ruumides on kasutada: voodid, madratsitega, laud, toolid, pesukauss, puhta- ja mustavee ämbrid, kopsik; köögis ühiseks tarvitamiseks pann, keedupott, veekeedu trummel. Muu tarvisminevat peavad ruumide kasutajad ise kaasa võtma. Elvasse üüritud maja kohta teatatakse hiljem.

4) Posti-t.-t. teenijate kutseühatusese liikmed kui ka viimaste perekonnaliikmed saavad ruume tasuta. Mitterühmitud maksavad 3 krooni kuus toa eest ning 1,5 kr. kui tarvitab poole kuud või vähem.

5) Maks tasutakse kas otse keskjuhatusesele või ruumi saamisel majahoidjale kohal, mille vastu antakse kviitung.

6) Ruumide saamiseks tuleb esildada kirjalik avaldus järgmises vormis:

Posti-t.-t. teenijate kutseühatusese keskjuhatusesele.

.....
asutuse ja ameti nimetus ja nimi.

Avaldus.

Soovin kutseühatusese suvilas (suvila asukoht) ruumi alates kuni

Minuga on ühes järgmised perekonnaliikmed (abikaasa, lapsed, kui vanad, kas poiss või tüdruk, vanemad, teenija, õde, vend jne.) kokku isikut.

Sooviavaldaja allkiri.

Sooviavaldaja on posti-t.-t. teenijate kutseühatusese osakonna liige (ei ole liige).

Perekonnaliikmete arv õige.

Kutseühatusese osak. nimel.

(datum, allkiri.)

See vorm on vajaline selleks, et hoiduda asjata pikkadest kirjeldustest, et saada täpsed ja selged andmed.

Märge: Puudulikkude andmetega ja osak. juhatusese poolt tõestamata avaldused jäetakse tähelepanemata.

„Side“ ilmub tavaliselt kuu viimasel päeval. Raudteelaste kongressi tõttu, mis langes aprilli lõpule, käesolev number hilines veidi, et võimaldada kongressi resolutsioonide avaldamist.

TOIM.

Postiteenijate Hoiu- ja Laenukassa legevusesi.

Postiteenijate Hoiu- ja Laenukassa (endine Posti-telegraafi-telefoni teenijate Hoiu-Laenukassa) pidas oma korralise aasta-peakoosoleku 30. märtsil s. a. Koosolekule oli ilmunud 178 liiget.

Peakoosolek kinnitas 1932. a. aruande juhatuse poolt ettepanekud kujul. Ülejääk 39 kr. 19 senti arvati tagavarakapitaliks. Eelarve 1933. aasta peale 3400 krooni ulatuses võeti vastu. Loeti ette Eesti Ühistegelise Liidu revidendi protokoll kassa reviderimise ja arvepidamise ning kassaajamise korras leidmise kohta. Peakoosolek kinnitas nõukogu ja juhatuse kokukorrad.

Nõukogusse valiti M. Ruubel, B. Reintov, Joh. Mits, A. Grünberg, A. Nilson ja V. Liik. (Nõukogu esimesel koosolekul valiti M. Ruubel esimeheks, B. Reintov abiesimeheks ja Joh. Mits protokollikirjutajaks).

Revisjonikomisjoni valiti A. Preisman, Ida Pärn ja K. Vatsel. Juhatusse valiti J. Mau, Joh. Tofelman ja Joh. Tool.

Kodukorra põhjal nõukogu määrab krediiti füüsilistele liikmetele kuni 600 krooni ja juriidilistele kuni 1000 kr. Liikmeteks võivad olla ainult postiametkonna teenijad. Uue liikme sisseastumise maksuks on 2 krooni. Laenu protsentide ta-

sumise korda muudeti. Nüüd tulevad protsendid laenu saamisel ette maksta. Tingimustega hoiumuudete (endised sundhoiumuudete) sundnorm on endiselt 50 kr., kuid nüüd võib sellelt arvelt tarbekorral summe osamaksu täiendamiseks ülekanda. (Laenu iga 200 kr. ehk selle osa pealt peab liige tasuma osamaksu 10 kr.). Sissemaksud sellelt arvelt saab arveomanik tagasi ainult kassast lahkumisel 4 kuu pärast, arvates tema lahkumise teate vastuvõtmisest juhatuse poolt.

Põhikirja § 11 põhjal liige, kes soovib kassast lahkuda, peab sellest juhatusele teatama kirjalikult, sealjuures kõiki oma laenuisid tasudes. Juhatuse ei ole kohustatud liikme lahkumise teadaannet vastu võtma enne, kui see on kassale tasunud kõik omad kohustused.

Kassa võtab laenu pealt 8% aastas. Maksab tingimustega hoiumuudetelt 5% ja jooksvalt arvelt 4% aastas.

Juhatuse koosolekud on endiselt igal teisipäeval kell 17,30 Tallinna peapostkontoris, teenijate puhkeruumis. Kassa laekahoidja Joh. Tool võtab raha hoiule ja maksab välja igal esmaspäeval, kesknädalal ja reedel kella 15—15,30.

Kassa põhikiri on müügil ja maksab 20 senti. J. Mau.

II Tallinna Ühispanka peakoosolek.

Teise Tallinna Ühispanka korraline peakoosolek peeti 29. märtsil k. a. Tallinnas, Raudteelaste Kodu ruumes. Koosolekut juhatas J. Rukki, protokolleeris J. Tannia.

Juhatuse esimees A. Maurer annab seletust möödunud aasta tegevuse kohta, millest selgub, et juhatusel on tulnud hoiumuudete vähenemise tõttu krediite piirata ja uute liikmete vastuvõtmine seisma panna. Aasta lõpuks on aga rahaline seisukord niivõrt paranenud, et võis kaotada kitsendused. Kannab ette 1932. aasta aruande, mille järele on tulusid Kr. 10.439,37, kulusid Kr. 9.637,07 ja ülejääk Kr. 802,30. Varandusline seis on tasakaalus Kr. 257.261,10 suuruses. Aruande võetakse esitatud kujul vastu. Ülejääk jaotatakse järgmiselt:

4% osakasuse osakapitalilt Kr. 617,—.
Tagavarakapitali juure Kr. 185,30.

1933. a. kohta esitatud eelarves on nähtud ette tulusid 8100 kr. ja kulusid samasuurusel summal. Kulud jagunevad maksetavaiks % ja komisjoniks Kr. 3070, ärikuludeks Kr. 1448 ja palkadeks Kr. 3582. Eelarve võetakse vastu esitatud kujul.

Uue krediitstatute seaduse põhjal on ühispank kohustatud muutma oma põhikirja. Muudatused kannab ette juhatuse esimees A. Maurer, pannes ette määrata:

- 1) Osamaksu alammääraks — 30 krooni (§ 14).
- 2) Liikmete lisavastutus võrdseks neljakordsele osamaksule (§ 8).

Rongiteenijate k.-ü. esindajatekogu koosolek.

4. aprillil k. a. pidas rongiteenijate kutseühing oma järjekorralist esindajatekogu koosolekut Raudteelaste Kodu ruumes. Kokku oli tulnud 30 esindajat. Koosolek kestis terve päeva ja tööd tehti mehemoodi.

Ühingu tegevuse aruandest selgub, et ühingu juhatuse on vastavalt aja nõue-

tele asunud tegutsema energilisemalt ja et nii mõndagi küsimust on suudetud lahendada teenijaskonnale soovitavas suunas. Seda arvesse võttes tunnustati ühingu juhatuse tegevus rahuldavaks. Praegu on liikmeid ühingul 228.

Rahaline aruanne möödunud aasta eest näitab ülejääki kr. 45,99. 1933. a.

eelarve kohta asuti seisukohale, et kulusid võib teha ainult tulude piires. „Side“ määrati toetuseks 30 krooni. Liikmemaks jäeti endiseks.

Varustuse küsimuse arutamisel võeti õige ohtrasti sõna. Üldiselt leiti, et uued kavatsesetavad kandmise tähtajad ei ole vastuvõetavad rongiteenijatele.

Nende teenistuse iseloom on sarnane, et riie ei kannata välja sarnaseid pikki kandmise tähtaegu. Pealegi on teiste riigiteenijate varustuse kandmise tähtajad palju lühemad, kusjuures nende teenijate teenistuse tingimused palju kergemad on kui rongiteenijate omad. Sellepärast nõutakse kandmise tähtaegade lühendamist vastavalt rongiteenijate teenistuse iseloomule.

Nõutakse vormiriiete küljes numbrite kandmise äramuutmist, sest et numbrite kandmine tundub rongiteenijatele alandavana, kuna tegelikult nende numbrite kandmise järele mingisugust vajadust ei ole.

Palitute taskutele ja varukatele nõutakse nahkääred, mis kindlustaks suuremat vastupidavust.

Kallimat sorti riide kohta toonitati, et ta on küll kuni 64% kallim odavahinnalisest, kuid vastupidavus ei ole suurem.

Palkade suhtes asuti seisukohale, et noorema konduktori ja vagunisaja palk peaks olema 70 krooni kuus. Muus osas lepitati nende normidega, mis tehti kindlaks teedeministeeriumi komisjonis, s. o. I kl. rongijuhile 90 kr., II kl. — 80 kr. ja vanemale konduktorile, bagaži jaotajale ning kaubajaotajale 75 krooni kuus. Kilomeetirahade asemel soovitati tunnirahade sisseadmise süsteemi. See ettepanek anti uuele juhatusele lähemaks kaalumiseks ja üksikasjalisemaks väljatöötamiseks.

Tööaja normeerimise küsimuses asuti seisukohale, et tuleks nõuda 204-tunnist töökuid. Juhatusele tehti ülesandeks esimese soodsa juhuse puhul astuda samme töötundide arvu vähendamise suunas kuni 204 tunnini.

Surma korral abiandmise kassa asutamise küsimus otsustati jaatavalt. Ajutiseks käsitamiseks võeti kontorijõudude kutseühingu abiandmise kassa kokkord. Toetuse alammääraks kinnitati 50 krooni ja ülemääraks 100 krooni.

Pahameelt tekitab ühe esindaja poolt esile toodud juhtum, kus ühe kahtlase minevikuga eraisiku kaebuse põhjal käsutati 4 rongiteenijat Valka ja seal koheldi neid ebasüüdsalt. Selle kohta esindajate kogu võtab vastu hukkamõistva resolutsiooni.

Lõpuks toodi ette terve rida puudusi puhkeruumes Tartus, Türi, Mõisakülas, Valgas ja Paldiskis. Ühingu juhatusele tehti ülesandeks kõige energilisemalt astuda samme nende puuduste kõrvaldamiseks.

Ühingu juhatusse valiti Schaurup, Metslang, Poobul, Holmberg, Noorenberg, Veeber ja Mägi; kandidaatideks: Liivak, Lubi, Jaks.

Esindajaiks Keskühingusse valiti Poobul ja Schaurup; kandidaatideks — Metslang ja Mägi.

Koosolek lõppes kell 7 õhtul. Nii kui eelpool tähendatud, tehti tööd intensiivselt, asjalikult ja suure huviga päevakorda võetud küsimuste vastu.

Silmas pidades rongiteenijate kutseühingu juhatuse uut koosseisu, kuhu kuuluvad vanad tegelased oma kogemustega ja noored oma energiaga, võib ennustada ühingu organiseerimise töö alal häid tulemusi eelseisval tegevusaastal.

Jaamateenijate kutseühingu X aastase legevuse juubel.

HISPAANIA.

22. aprillil k. a. pühitses jaamateenijate kutseühing oma X-aastase tegevuse juubelit. Sel puhul korraldati aktus Raudteelaste Kodu ruumes Tallinnas. Osavõtt aktusest oli rohkearvuline.

Ühingu tekkimise ja tegevuse kohta mõeldud kümne aasta jooksul andis ülevaate ühingu juhatuse abiesimees Kotkas, millest järgmist selgus.

Ühingu ellukutsujad olid K. Valk, J. Tolnis, J. Mandel, J. Uhver. Nagu kõigi teistegi meie kutseühingute asutamisel pea raskuseks oli raha puudus. Sellest saadi üle hästi õnnestunud väljastõidu läbi Aegviitu, mis andis puhast tulu 50.000 marka. Sellega võis juba organiseerimise tööle asuda. Olgu tähendatud, et praegu on ühingul varandust 2.672 krooni väärtuses. Ühingu esimene koosolek peeti 8. aprillil 1923. aastal. Sellest ajast peale on tehtud organiseerimise tööd ja püütud kaitsta jaamateenijate huve niipalju kui see on ol-

nud võimalik meie oludes. On südilt kaasa löödud palga, õigusliku korra, varustuse, korteri ja muus küsimusis. On lahendatud palju pisiasju, mis igapäevane elu on ette veeretanud. Ka ainelist abi on püütud anda oma liikmeile. Nii maksetakse liikme surma korral 45 krooni perekonnale. Praegu areneb ühingu organiseerimise töö hoogsasti.

Juubilaril tervitama oli ilmunud suurel arvul teiste organisatsioonide esindajaid ja teisi külalisi eesotsas h-ra teedeministriga. Eksploataatsiooni ameti poolt tervitas hra Riives. Vaheaegadel mängis puhkpillide orkester ja laulis „Kalju“ koor.

Pärast aktust oli omavaheline koosviibimine, millest ka külalised osa võtsid. Koosviibimine kandis väga südamlikku ilmet ja kestis kuni varahommikuni.

Järgmisel päeval asetati pärg kadunud K. Valki hauale.

Barcelonas peetud telegrafistide kongressil seati nõudmised üles: ühingu kaasarääkimise õigus teenistuslistes küsimustes ja ülemate ametisse nimetamine teenijate komiteede poolt. Ametnike poegade eelistamine vabadele kohtadele järeelvalve teenistuses ja kättetoimetamise alal. Postiteenijate ametiühinguga liitumine.

Kongressi otsuse kohaselt vallandati liiklemisteenistuse alal alamriigisekretär Senor Galarza. See teade on posti- ja telegr. teenijate ametiühingu poolt rahuldusega võetud vastu, kuna Galarzal polevat kunagi „aega olnud“ neid vastu võtta.

AM. ÜHENDRIIGID.

National Federation of Post Office Clerks juhatus on otsustanud soovitada kohalikele osakondadele koostöötada tulevikus ainult nende organisatsiooniga, kes kuuluvad Ameerika ametiühingute liitu.

KUIDAS KÄRBITI PALKU PRANTSUSMAAL.

Et Prantsusmaal palku kärbiti, seda oleme juba varem märkinud, kuid nüüd on meil võimalik lähemaid andmeid tuua, milline see kärpimine on, seda enam, et selle juures tunnustamist leidnud põhimõtted meil kas hoopis ignoreerimist või paremal juhul mitteküllaldast tähelepanu on leidnud.

Kärpimisest on vabad kõik palgad kuni 12.000 franki (1800 kr.) aastas. See kärpimisvaba miinimum tõuseb abielus ametnike juures 3000 fr. võrra abikaasa pealt, kui see ise ametnik pole, samuti ka 3000 fr. võrra iga alaealise lapse pealt. Nii tabab palgakärpimine ametnikku, kellel naine ja kaks last, alles siis, kui ta palk on üle 21.000 fr. (=3150 kr.) aastas. Muidu on kärpimised järgmised:

Aastapalga juures	franki	%
12.000 — 20.000	—	2%
20.000 — 35.000	—	3%
35.000 — 50.000	—	4%
50.000 — 65.000	—	5%
65.000 — 80.000	—	6%
80.000 — 100.000	—	7%
üle 100.000	—	8%

Kärpimine on maksev 1. märtsist kuni 31. dets. 1933. a.

Edasi on tehtud korraldus, et ühe kuu jooksul vastavate ametalaliste komisjonide (commissions tripartites) poolt, milledest ka ametnike esindajad osa võtavad, esitatakse ettepanekul mitmesuguste lisatasud ümberkorraldamiseks. Sealjuures jäävad mõned lisatasud, nagu korteriraha, koloniaallisatasu j. t. kärpimisvabaks.

Ametnike kutseorganisatsioonid — Fédération Générale des Fonctionnaires ja teised — deklareerivad, et nad võitlust enne ei lõpeta, kuni need ebaõiglased kärpimised on tühistatud.

Mis on rahvuslike ühingute eesmärk?

Panuroopa idee propageerija R. N. Coudenhove-Kalergi arvab selle kohta oma teoses „Los vom Materialismus“:

„Vaatomata oma suurele võimule moodustavad rikkad siiski väga väikese vähemuse. See on kardetav süsteemi juures, mis on ülesse ehitatud kvantiteedide (arvule). Valijate suur enamus on vaene. Tal tarvitseb ainult ühte liituda, et saada seda kvalifitseeritud enamust parlamendis, mis on tarvilik põhiseaduse muutmiseks, eraomanduse võõrandamiseks, riigistamiseks või omavahel ära jagamiseks. Jääks poliitiline areng ainult tema enda hooleks, oleks selle programmi teostamine ainult aja küsimus. Vaeste ülekaalu tõttu oleksid demokraatia ja sotsialism ammugi identsed.

Kapitalistlik poliitika viskab selle tõttu mängu kõik oma võimuvahendid, et seda loomulikku arengut takistada, et oma varandust ja seisukohta säilitada.

Mõnedes riikides, kus vaatamata kapitalistlikule ajakirjandusele valitseb sot-

sialistlik-kommunistliku enamuse hädaoht, kindlustab kapitalism end võõrandamise hädaohtu vastu palgaliste leegionide (Söldnerheeren) ülalpidamisega, keda toidetakse ja koos hoitakse natsionalistlikkude (rahvuslike) lööksõnadega, ja mitte et sõda teenida, vaid kodusõja võimaluseks. Need palgaliste leegionid, mis on organiseeritud patriotiliste (isamaalike) ühingutena, peavad akuutse sotsialistliku hädaohtu momendil parlamentarismi kukutama ja kodanlise diktatuuriga asendama. Itaalia eeskujul tõendab, et see võimalik on.

Nii on plutokraatia omandanud demokraatlikus riigis määrava seisukoha (Schlüsselstellung). Tema valitsuskepiks on natsionalistlikud ühingud, tema krooniks — ajakirjandus. Nõukogu liikmete kohad asendavad esivanemate read, aktiivpaketid — tiitlid.“

Kas ei kipu viimasel ajal meilgi rahvuslikkus, isamaalikkus ja kaigas kahtlaselt tihti üheskoos esinema?

Välismaaline ringvaade.

PRANTSUSMAA.

Valitsuse koostöö organisatsiooniga. President Paul-Boncour tegi parlamendis teatavaks, et eelarve tasakaalustamiseks vajab koostööd organisatsioonide esindajatega. Ka loodab ta koostööd kõigilt asjahuvilistelt ja ametnikelt riigiasutuste reorganiseerimisel ülearuste ametkohtade kaotamisel ja töö lihtsustamisel.

Valitsuse suhtumine ametiühingule. Presidendi teadaande kohaselt asub valitsus seisukohal, et ametiühinguline liikumine peab vabariigi tugevaks tegema ja riigi autoriteeti tõstma, kuna on tarvilik, et demokraatiline riik organiseeritud tööliste soovidega arvestaks.

Ühes hilisemas kõnes avaldas president, et kui vastased rõõmustavad väheste tulemuste pärast, mis koostöö ametnike organisatsiooniga annud, siis eksivad nad arvates, et meie oma usaldust sellesse koostöösse kuidagi kõigutada laseme. President ei usu, et ilma asjaomaste organisatsioonide koostööta suudetakse riigiasutuste reformi viia läbi.

HOLLANDI.

Hollandi valitsus kavatses kokkuhoiu eesmärgil kärpida riigiteenijate palku. Nimelt tahetakse pensionimaksu tõsta 3% asemel kuni 8%. Sel otstarbel astus rahaminister organisatsioonidega läbirääkimistesse.

SCHVEITS.

Schveitsi ametiühingud nõuavad, et kavatsatud palgakärpimise asemel saaks peale pandud kriisimaks. Ametnike ja teenijate palku kavatsetakse vähendada 7%.

Võitlust palgavähendamise vastu juhivad kaks aktsioonikomiteed.

Schveitsi postiteenijate ühing 2.044 häälega 1029 hääle vastu otsustas astuda ametiühingute liitu.

Aktsioonikomitee on tegevuses allkirjade korjamisega, et palgavähendamise seadust viia rahvahäältele. Seni on ära antud juba 210.000 allkirja. Kõik eraettevõtete teenijad ja töölised toetavad riigiteenijaid ja on loonud ühise frontid.

Vastutav ja tegev toimetaja Aleksander Lepp. Väljaandja Eesti Raudteelaste Reskühing.

Kirjastuse o-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt. 31.

„La Interligilo“ Eesti number.

Teatavasti on käesoleva aasta novembris Eesti posti 15. aastapäev. Sellel juhul kutseühingu Tallinna osakonna juures olev Esperanto ring „Erpo“ kavatses välja anda Rahvusvahelise esperanto-keelse posti ajakirja „La Interligilo“ (Pariisis) novembri kuu numbril Eesti numbrina. Sellesse numbrisse oleks koondatud artikleid, teateid ja pilte meie posti t. t. ala ja selle teenijaskonna kohta.

J. V.